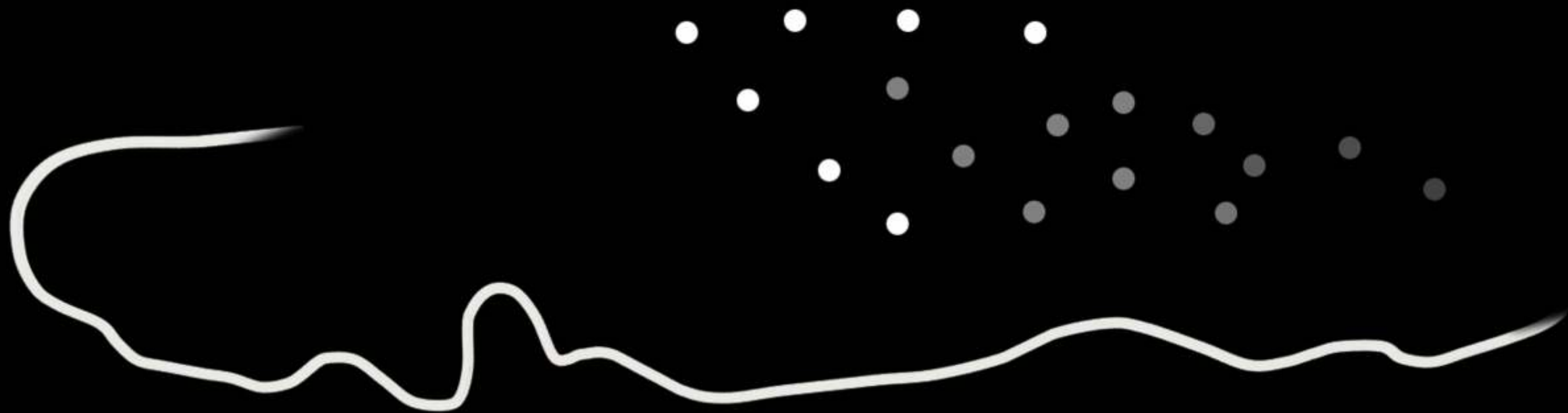

Το Μουσείο της Ναυμαχίας

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΑΘΗΝΑ
Οκτώβριος 2019

Το Μουσείο της Ναυμαχίας

ΦΟΙΤΗΤΗΣ: Περγάμαλης Δ. Γεώργιος

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: Δρ. Ρίβα Λάββα

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Αφιερώνω την παρούσα διπλωματική εργασία στη σύζυγο μου Νικολέτα όπου και την ευχαριστώ ιδιαίτερα για την υπομονή της και την κατανόηση που έδειξε και συνεχίζει να δείχνει, καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου και στα τέσσερα παιδιά μου, Ειρήνη, Δημήτρη, Γιώργο και Βαγγέλη.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
2. ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	10
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	11

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

4. ΟΙ ΜΝΗΜΕΣ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ	
4.1 Σαλαμίνα: οι μνήμες.....	12
4.2 Καταφύγιο.....	12
4.3 Προπύργιο.....	13
4.4 Η γη ως κλήρος.....	13
4.5 Αποικία.....	14
4.6 Δίκτυο επικοινωνίας	
Ημέρα: Φάροι-Νύχτα:Φрукτωρίες.....	15
5. Η ΜΕΓΑΛΗ ΜΝΗΜΗ:	
5.1 Η Ναυμαχία της Σαλαμίνας.....	17
5.2 Τα ξύλινα τείχη.....	23
5.3 Περιέχον δοχείο.....	24

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

6. Ο ΤΟΠΟΣ	
6.1 Γεωφυσικά στοιχεία.....	25
6.2 Άνεμος.....	33
6.3 Υδάτινο στοιχείο.....	35
6.4 Θνήσκων χώρος.....	37

8. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

7.1 Μυθολογία.....	40
7.2 Πορεία μέσα στο χρόνο.....	40
7.3 Αρχαιολογική έρευνα.....	44
7.4 Προτάσεις για την ανάδειξη της ιστορίας της Σαλαμίνας.....	50
7.4.1 Αποτύπωση και πρόταση διαμόρφωσης του Τύμβου.....	50
7.4.2 Αυτοψία και καθαρισμός του Τύμβου.....	53
7.4.3 Τοποθέτηση χάλκινου αγάλματος στον Τύμβο.....	54
7.4.4 Τοποθέτηση μαρμάρινης πλάκας στο αρχαίο λιμάνι.....	55
7.4.5 Ενημερωτική εκδήλωση.....	56
7.4.6 Διεθνής επετειακή εκδήλωση στο Σύνταγμα.....	57
7.4.7 Δρώμενα.....	57

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

8. Η ΣΑΛΑΜΙΝΑ ΩΣ ΤΟΠΟΣ ΜΝΗΜΗΣ	
8.1 Πρός ένα νέο πρόγραμμα.....	58

9. ΝΕΦΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	68
----------------------------	----

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	50
----------------------------	----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	70
----------------	----

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Σαλαμίνα, και ειδικά η χέρσα ακίδα της Κυνόσουρας, είναι τόποι ιστορικά φορτισμένοι από την ομώνυμη ναυμαχία το 480 π.Χ. Μέχρι τις μέρες μας, δεν έχουν βρει την χωρική έκφραση που τους αναλογεί. Η Σαλαμίνα ως τόπος και χώρος σημαντικών γεγονότων στο διάβα της ιστορίας έχει ξεχαστεί από τον πολιτισμό.

Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας, είναι να επαναφέρω τις μνήμες του παρελθόντος και να ενεργοποιήσω τη σημασία ενός τόπου μνήμης, ώστε να προχωρήσω στην συστηματική καταγραφή της ιστορικής διάστασης του χέρσου και θαλάσσιου χώρου της Κυνόσουρας. Θεωρώ ότι ένας τέτοιος τόπος και χώρος μνήμης είναι απαραίτητος, ειδικά σε μια περιοχή όπου οι βιομηχανίες και η ρύπανση του περιβάλλοντος υπερσκελίζουν την ιστορία και την τοπιογραφία.

Με την συγκριτική θεώρηση και με τη συμβολή σύγχρονων εποπτικών μέσων, θα δημιουργήσω ένα πλωτό μουσείο εναλίων αρχαιοτήτων το οποίο θα πλαισιώνεται από μια σειρά χρήσεων όπως: κέντρου ερευνών, ξενώνες, αμφιθέατρο, μαρίνα για μικρά σκάφη, χώρο μόνιμης εγκατάστασης της τριήρους Ολυμπιάς και ένα δημόσιο χώρο για διημέρευση.

Προς την δυτική Κυνόσουρα υπάρχει το αρχαίο λιμάνι της Σαλαμίνας σημερινά Αμπελάκια και λίγο ψηλότερα τοποθετείται η αρχαία πόλη της κλασικής περιόδου. Από αυτό το λιμάνι ξεκίνησαν οι ελληνικές τριήρεις να αντιμετωπίσουν τις περσικές. Σκοπός μου είναι να δημιουργήσω εκτός από το μουσείο και μια διαδρομή όπου θα ενώνει το αρχαίο λιμάνι, τον τύμβο των Σαλαμινομάχων, το μουσείο και θα καταλήγει στο ανατολικότερο σημείο της χερσονήσου στην Άκρα Κυνόσουρα ή αλλιώς στο Κάβο Βάρβαρο. Έτσι με την περιπατητική μέθοδο, το βλέμμα οδηγεί το σώμα και η κίνηση του σώματος δημιουργεί χώρο. Εκατέρωθεν της διαδρομής τοποθετούνται αναλογικά με τον αριθμό των τριηρών που συμμετείχαν στην ναυμαχία, κυκλικής διατομής υποστυλώματα για να αφουγκραστεί ο επισκέπτης την αναλογία των περσικών και των ελληνικών δυνάμεων.

Ο κεντρικός πόλος της σύνθεσης μου τοποθετείται στο πιο νευραλγικό σημείο της Κυνόσουρας. Στο ανενεργό λατομείο του Ο.Λ.Π. Από το σημείο αυτό έχω μια σημαντική εποπτεία του θαλασσιού οικοπέδου και μπορώ να κατανοήσω την εξέλιξη της μάχης. Η υψομετρική διαφορά του λατομείου, από το κατώτατο όριο μέχρι το ανώτατο όπου και συναντάω το φρύδι της Κυνόσουρας, είναι 22μ. Από το σημείο αυτό μπορώ να παρατηρήσω από την νότια πλευρά τον Σαρωνικό κόλπο με το κοντινότερο νησί την Ψυτάλλεια και από την βόρεια πλευρά το στενό της Σαλαμίνας-Περάματος όπου έγινε και η ναυμαχία. Ανατολικά βλέπω το παράλιο μέτωπο της Αττικής και δυτικά εκτείνεται το υπόλοιπο νησί της Σαλαμίνας.

ABSTRACT

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

*Εκεί που η θάλασσα γινόταν ευλογία κι ήταν ευχή του κάμπου τα βελάσματα
τώρα καμiónια κουβαλούν στα ναυπηγεία άδεια κορμιά σιδερικά παιδιά κι ελάσματα....*

Νίκος Γκάτσος «ο εφιάλτης της Περσεφόνης»

Σήμερα, στην αυγή του 21ου αιώνα, για εκατομμύρια ανθρώπους στον κόσμο, η Σαλαμίνα παραμένει ένας τόπος μνήμης, ένας τόπος ιερός διαχρονικά. Πρόκειται για τόπο ιερό, που μαρτυρά τις ιδέες της ελευθερίας και της δημοκρατίας και περικλείει το βαθύτερο νόημα του ελληνικού πνεύματος. Ωστόσο, μπαίνοντας στο караβάκι από το Πέραμα προς τα Παλούκια, δύσκολα κανείς αντιλαμβάνεται την σημασία αυτού του τόπου, έτσι όπως έχει διαμορφωθεί κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Ένα νησί αποδομημένο, παραμελημένο, παρά την εμφανή προσπάθεια του Δήμου και άλλων φορέων του νησιού να γίνουν εκείνα τα έργα που θα κάνουν τη Σαλαμίνα να αναγνωρίζεται σαν ένας τόπος ιστορικής σημασίας. Σήμερα κυριαρχεί μια απαξίωση προς το ιστορικό παρελθόν. Έρχονται ξένοι επισκέπτες να δουν τον τόπο μιάς από τις μεγαλύτερες ναυμαχίες όλων των εποχών, να βιώσουν και να αναγνωρίσουν την γεωγραφία του τόπου, την ιστορική μνήμη, να τη μελετήσουν και να τιμήσουν τον τόπο αυτό, μάταια όμως αναζητούν ένα σημάδι. Τα τελευταία χρόνια, το 2006 συγκεκριμένα, τοποθετήθηκε ένα χάλκινο σύνταγμα αγαλμάτων του Γλύπτη Αχιλλέα Βασιλείου στην Κυνόσουρα. Όμως είναι αρκετό;

Οι στίχοι του Ν.Γκάτσου παίρνουν σάρκα και οστά από τον παρακείμενο χώρο εκταφής πλοίων σε απόσυρση και το διαλυτήριο. Στο σημείο που έγινε η Ναυμαχία, στον βυθό, πιθανότατα να βρίσκονται τα χάλκινα έμβολα των πλοίων μαζί με τις πανοπλίες και τα σπαθιά, μαζί με τους ηττημένους και τους νικητές. Κάτω εκεί, βρίσκεται και ένας δεύτερος τύμβος, βουβός μεν, αλλά υπαρκτός. Ένα συνονθύλευμα από σκαριά, κατάρτια, κουπιά, μα και ανθρώπινους σκελετούς που αιώνες τώρα περιμένουν ένα μνημόσυνο. Η ιστορική σημασία του στενού της Σαλαμίνας σήμερα βρίσκεται στην αφάνεια. Αυτός ο τόπος μπορεί και πρέπει να αλλάξει.

Με την παρούσα εργασία, θα επιχειρήσουμε να διερευνήσουμε το ιστορικό, τοπιογραφικό και πολιτισμικό πλαίσιο του χώρου όπου έγινε η Ναυμαχία της Σαλαμίνας, να προχωρήσουμε στην συστηματική καταγραφή και συγκριτική θεώρηση των μνημών της Σαλαμίνας, προκειμένου να γίνει αναγνώσιμη και προσβάσιμη η ιστορικότητα του χώρου/τόπου με τα σημερινά μέσα. Να ιεραρχήσουμε αξίες και νοήματα που συνδέονται με τον τόπο, προκειμένου να συντάξουμε ένα αρχιτεκτονικό πρόγραμμα για ένα τόπο μνήμης στην Σαλαμίνα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους βοήθησαν στο να λάβει σάρκα και οστά αυτή η εργασία.

Ευχαριστώ τη Δήμαρχο Σαλαμίνας **Ισιδώρα Νάννου-Παπαθανασίου** για την στήριξη της στην έρευνα αυτή τη **Βάσω Βιλιώτη** Πολιτικό Μηχανικό και τον **Μιχάλη Περδικούρη** Πολιτικό Μηχανικό και Προϊστάμενο Πολεοδομίας του Δήμου Σαλαμίνας.

Την Αρχαιολόγο **Τριανταφυλλιά Κάτουλα**, Προϊσταμένη της Δ' Εφορείας Αττικής - Πειραιώς, τον **Γιάννου Γ. Λώλο** Καθηγητή Προϊστορικής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και Προέδρου του Ινστιτούτου Εναλίων Αρχαιολογικών Ερευνών, και τον **Γεώργιο Ν. Μπαμπλένη** Διοικητή Ναυστάθμου Σαλαμίνας, για την διάθεση του προσωπικού τους αρχείου στην παρούσα έρευνα.

Ευχαριστώ τους φίλους Μιχάλη, Μαρία, Ροζαλία, Παναγιώτη, Δημήτρη, Άρη, Γιάννη, Γιώργο για τις εποικοδομητικές συζητήσεις και την συνεισφορά στο πόνημα αυτό.

Τους συμβούλους και καθηγητές μου, Τσακανίκα Ελευθερία, Παγώνη Αθανάσιο και Καραδήμα Κωνσταντίνο.

Ιδιαιτέρως θέλω να ευχαριστήσω την Επιβλέπουσα καθηγήτρια μου Δρ Ρίβα Λάββα, Αρχιτέκτων Μηχανικό, για την αμέριστη και συνεχή καθοδήγηση της, από την διάλεξη μέχρι και την διπλωματική μου εργασία.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κι όταν φωτολουσμένη σκέπασεν η μέρα με τα λευκά άτια της όλο τον κόσμο, τότες από το μέρος των Ελλήνων πρώτα σαν τραγουδιού βοή ένας ήχος χαρούμενος ακούστηκε να βγαίνει, που βουερά τριγύρω αντιλαλούσαν τα βράχια του νησιού: « Ώ παιδιάδες Ελλήνων ίτε Ελευθερούτε πατρίδα, ελευθερούτε δέ Παίδιας, γυναικάς, θεών τε πατρών έδη, θήκας τε προγόνων νύν υπέρ πάντων ο αγών.»

Αισχύλος « Πέρσαι »

Σύμφωνα με τους ιστορικούς, αν δεν είχε κερδηθεί η μάχη στη Σαλαμίνα από τους Έλληνες, ίσως να μην υπήρχε η Αθήνα, η Ελλάδα, η Δύση, όπως έχει καθιερωθεί σήμερα ως πολιτισμός. Δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις που η Αθήνα ερημώθηκε και η Σαλαμίνα λειτούργησε σαν καταφύγιο για τους κατοίκους των Αθηνών, από τους αλεπάλληλους κατακτητές. Από την εποχή των περσικών πολέμων μέχρι και τα χρόνια της γερμανικής κατοχής, επανέρχεται η ίδια εικόνα. Οικογένειες κατατρεγμένες, με γέρους, παιδιά άρρωστα, με λίγα υπάρχοντα στα χέρια τους να παίρνουν τον δρόμο για τη θάλασσα. Οι άντρες προχωρούν κατηφείς, σκυμμένοι από τον πόνο και τη θλίψη. Οι γυναίκες κλαίνε γιατί αφήνουν τον τόπο τους, τα σπίτια τους και τα υπάρχοντά τους. Τα παιδιά αισθάνονται το δράμα και σωπαίνουν. Σκάφη, πλοιάρια, λέμβοι κάθε τύπου_ανάλογα με την εποχή περίμεναν για να μεταφέρουν αυτές τις θλιβερές φιγούρες. Η Σαλαμίνα είχε επανειλημμένα γίνει προσωρινή πόλη, δηλαδή συνοικισμός φυγάδων Αθηναίων και άλλων Ελλήνων. Όσοι επιζούσαν, όταν υποχωρούσε ο εχθρός, ξαναγύριζαν στην Αττική. Αυτό, συνέβη και την εποχή που η μεγαλύτερη αυτοκρατορία, η περσική, απείλησε όχι μόνο την Ελλάδα, αλλά ολόκληρη την Ευρώπη. Μια χούφτα Έλληνες, έχοντας μπροστάρη τον Θεμιστοκλή, πέτυχαν την υπέρβαση. Όχι μόνο ενώθηκαν όλες οι ελληνικές πόλεις κάτω από έναν αρχηγό, αλλά κατάφεραν να νικήσουν τους μεγαλύτερους εχθρούς τους, τον Ξέρξη και τον εαυτό τους.

Η εργασία οργανώνεται σε τέσσερα μέρη.

Στο **πρώτο μέρος** αναπτύσσεται η υπόθεση εργασίας, βασισμένη στην αντίληψη ότι η Σαλαμίνα είναι ένας τόπος μνήμης ενεργός, τόπος ιερός, τόπος στοχασμού που έχει ακόμα πολλά να μας διδάξει και περιγράφεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για την ανάπτυξη του θέματος.

Στο **δεύτερο μέρος** γίνεται η συστηματική ανάπτυξη των μνημών της Σαλαμίνας με την ιστορική τεκμηρίωση και επικεντρώνεται στη μεγάλη μνήμη, την ιστορική μάχη της Σαλαμίνας, με τη συνδυασμένη χρήση ιστορικού και εποπτικού υλικού, έτσι ώστε να αποκωδικοποιηθεί ο ευρύτερος χώρος σε σχέση με το ιστορικό γεγονός και την έκβαση του. Με άλλα λόγια με την μελέτη της χωροθέτησης και της ανάπτυξης των δυο στόλων, των συμμάχων και των Περσών και την παρακολούθηση των κινήσεων τους μέσα από τέσσερις φάσεις.

Στο **τρίτο μέρος** παρουσιάζεται η συστηματική ανάπτυξη του υλικού της έρευνας για τον ιστορικό χώρο της Σαλαμίνας με πολλαπλές χαρτογραφήσεις και καταγραφή και αλληλοεπικάλυψη διαφορετικών επιπέδων πληροφορίας για το χώρο.

Τέλος στο **τέταρτο μέρος** θεωρώντας την Ναυμαχία της Σαλαμίνας ως κεντρικό γεγονός για το αρχιτεκτονικό πρόγραμμα καταγράφονται τα συμπεράσματα της έρευνας.

2. ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

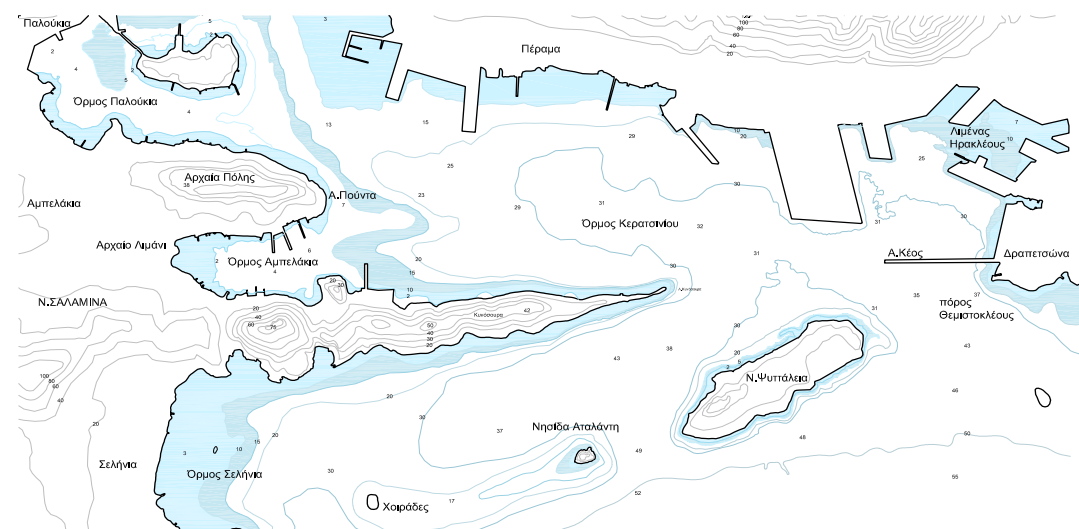
Η Σαλαμίνα και ειδικά η χέρσα ακίδα της Κυνόσουρας, είναι τόποι ιστορικά φορτισμένοι που στις μέρες μας δεν έχουν βρει την χωρική έκφραση που τους αναλογεί. Καθώς η Σαλαμίνα ως τόπος και χώρος σημαντικών γεγονότων στο διάβα της ιστορίας έχει πέσει στη λήθη, στόχος της συγκεκριμένης εργασίας, είναι η αποκατάσταση των μνημών του παρελθόντος και η ενεργοποίηση της σημασίας ενός τόπου μνήμης ώστε να προχωρήσουμε στην συστηματική καταγραφή της ιστορικής διάστασης του χέρσου και θαλάσσιου χώρου της Κυνόσουρας, μιάς θέσης-κλειδί για την διεξαγωγή της ναυμαχίας της Σαλαμίνας.

Πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητος ένας τέτοιος τόπος και χώρος μνήμης, ειδικά σε μια περιοχή όπου οι βιομηχανίες και η ρύπανση του περιβάλλοντος έχουν βρεθεί σε πρώτο πλάνο, ενώ η ιστορία και η σχέση της τοπιογραφίας έπονται.

Με την συγκριτική θεώρηση των μνημών της Σαλαμίνας και με τη συμβολή των σύγχρονων εποπτικών μέσων, θα επιδιώξουμε να κατανοήσουμε την ιστορικότητα του χώρου/τόπου να ιεραρχήσουμε αξίες και νοήματα που συνδέονται με αυτόν και να θέσουμε τις βάσεις για τη συγκρότηση ενός αρχιτεκτονικού προγράμματος για έναν τόπο μνήμης στην Κυνόσουρα της Σαλαμίνας.

Ο τόπος και ο χώρος της Σαλαμίνας είναι ένα διαχρονικό δοχείο, όπου μέσα σε αυτό συσσωρεύονται όλες οι μνήμες και όλα τα αποτυπώματα της ιστορίας που είναι εμφανή μέχρι τις μέρες μας. Φυλλάσσονται καλά, παρότι ο ανθρώπινος παράγοντας προσπάθησε και προσπαθεί να μπαζώσει μεταφορικά και κυριολεκτικά τις μνήμες της Σαλαμίνας.

Η έρευνα αυτή αναζητά όλες εκείνες τις εποχές και όλα εκείνα τα σημάδια στο χώρο, που αποκαλύπτουν τις μνήμες. Θα γίνει μια παρουσίαση των βασικών μνημών, θα αναπτύξουμε την μεγάλη μνήμη που είναι και το κεντρικό γεγονός της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας σε λεπτομέρεια.

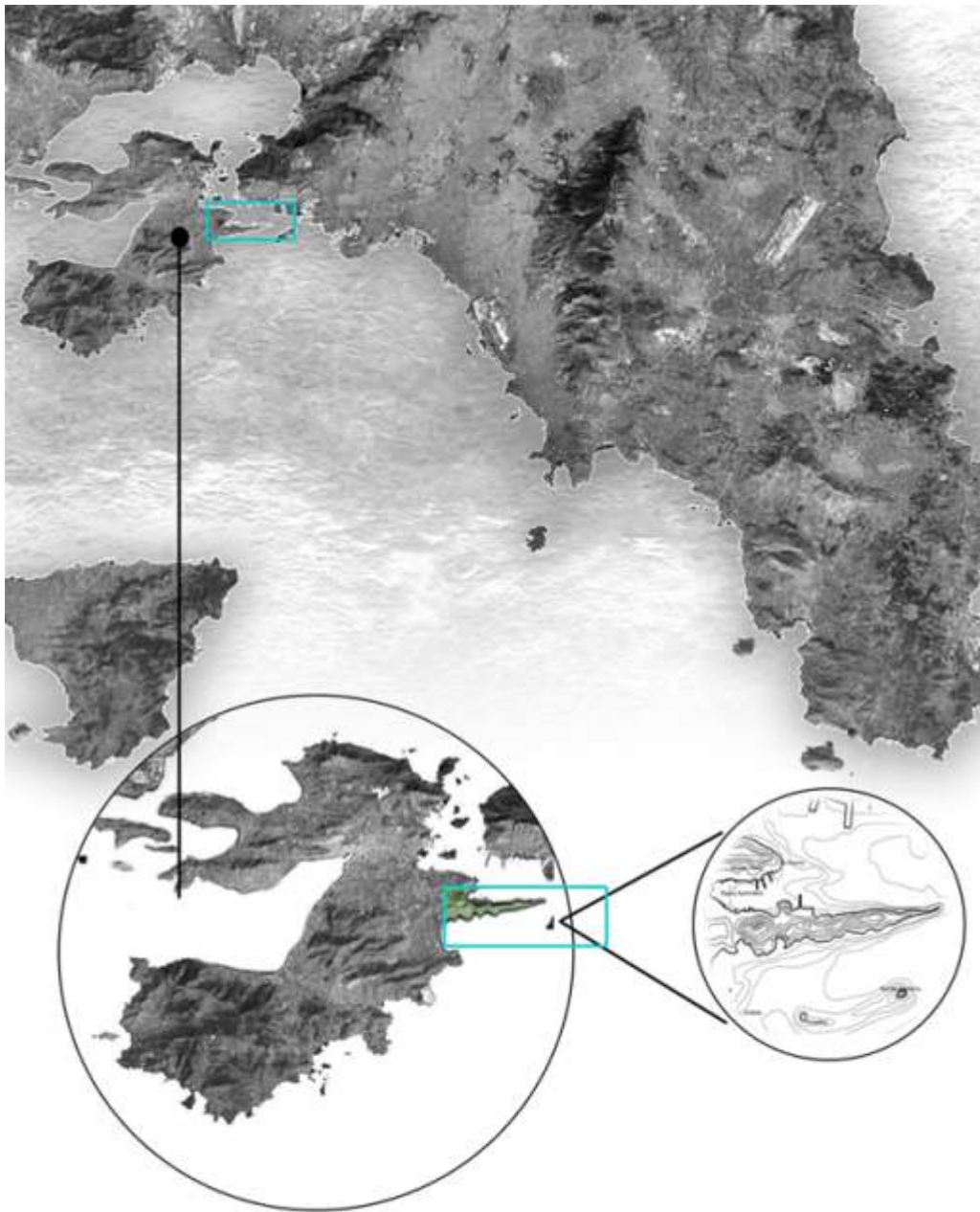

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.Χάρτης του Όρμου Κερατσινίου και του στενού του Ναυστάθμου.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

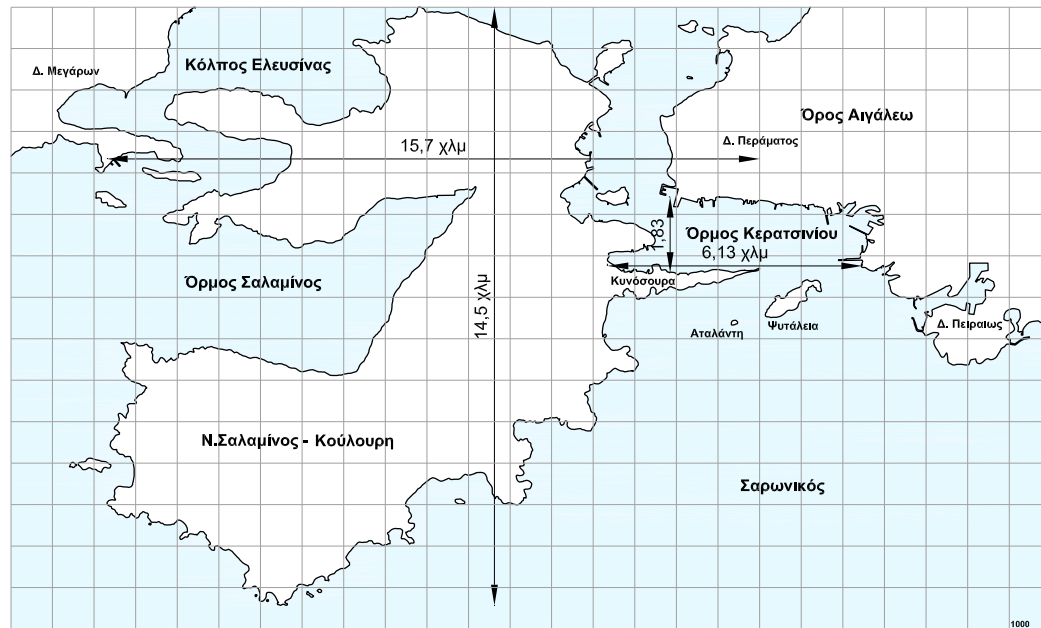
Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήσαμε για την επεξεργασία του θέματος περιλαμβάνει:

1. Τη μελέτη και τη κριτική προσέγγιση της σχετικής βιβλιογραφίας από αρχαίους συγγραφείς όπως: Ηρόδοτο, Αισχύλο, Κτησία, Πλούταρχο, Θουκυδίδη, Διόδωρο Σικελιώτη. Αλλά και σύγχρονους όπως: Γκρότ, Κούρτιους, Ζιρέν Ντε Λα Γκραβιέρ, Λέσκε, Γκόντγουιν.
2. Την επιτόπια φωτογραφική τεκμηρίωση τόσο από τη Χερσόνησο της Κυνόσουρας, όσο και από το όρος Αιγάλεω, σημείο όπου ο Ξέρξης παρακολουθούσε τη μάχη.
3. Τις αποτυπώσεις και τα σκίτσα
4. Την επιτόπια έρευνα (Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Σαλαμίνας, Πολεοδομικό γραφείο Δήμου Σαλαμίνας, συνεργασία με τον Διοικητή του Ναυστάθμου Σαλαμίνας, Υδρογραφική Υπηρεσία Στρατού, Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά, Εφορία Εναλίων Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, γεωγραφικό ανάγλυφο, μνημεία, άνεμοι, ναυάγια, μονοπάτια, κατασκευές,)
5. Τη σύνθεση διαφορετικών χαρτών νοήματος.
6. Την αποκωδικοποίηση της μάχης στο χώρο με τεκμηρίωση από αρχαίους και νέους ιστορικούς.
7. Τις μακέτες από τη μεγάλη στη μικρή κλίμακα.
8. Τη λήψη με Drone στους κύριους ιστορικούς χώρους της Σαλαμίνας.
9. Τον τρισδιάστατο σχεδιασμό του εδάφους από τις ισοϋψείς και ισοβαθείς καμπύλες.
10. Συνέντευξη με ανθρώπους που είναι γνώστες πάνω σε θέματα της θάλασσας στη Σαλαμίνα αλλά και των βιοκλιματικών συνθηκών της περιοχής.
11. Το σχεδιασμό και τη μελέτη του Μουσείου.
12. Το τρισδιάστατο σχεδιασμό του Μουσείου και την παραγωγή σχεδιαστικών λεπτομερειών.

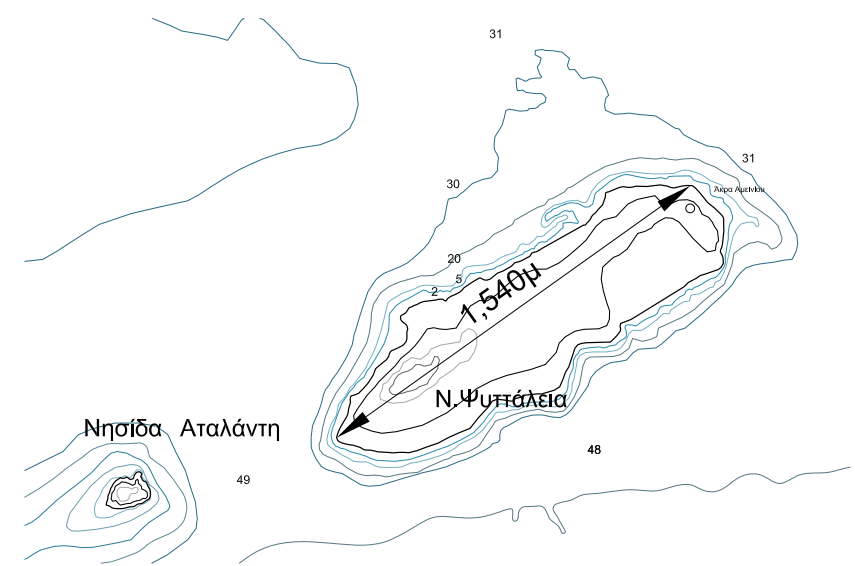

Πίνακας 27. Το αρχαίο λιμάνι και στο βάθος η χερσόνησος της Κυνόσουρας. Λήψη από Drone, Περγάμαλης

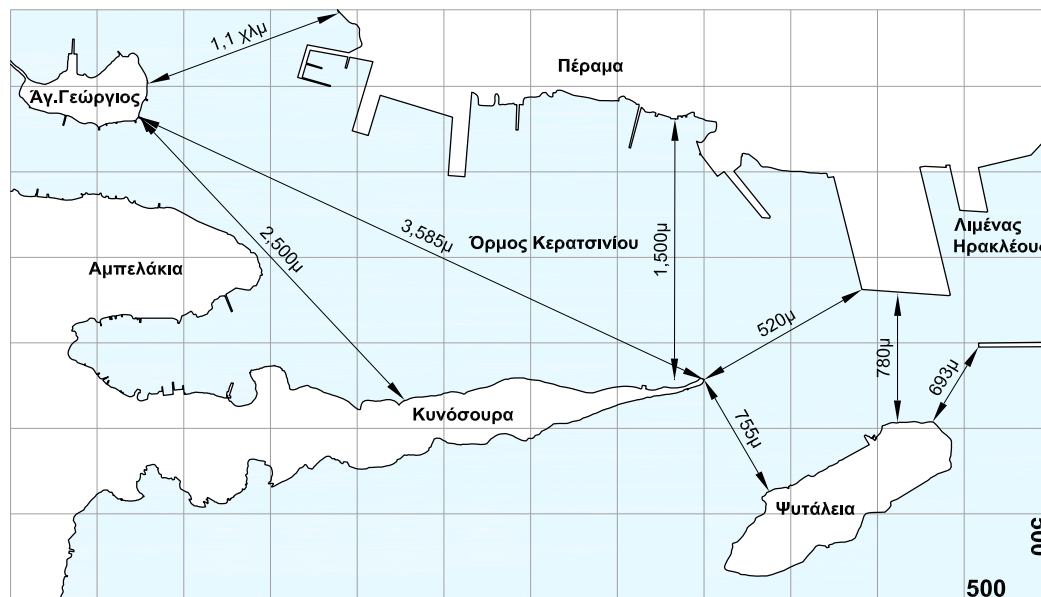

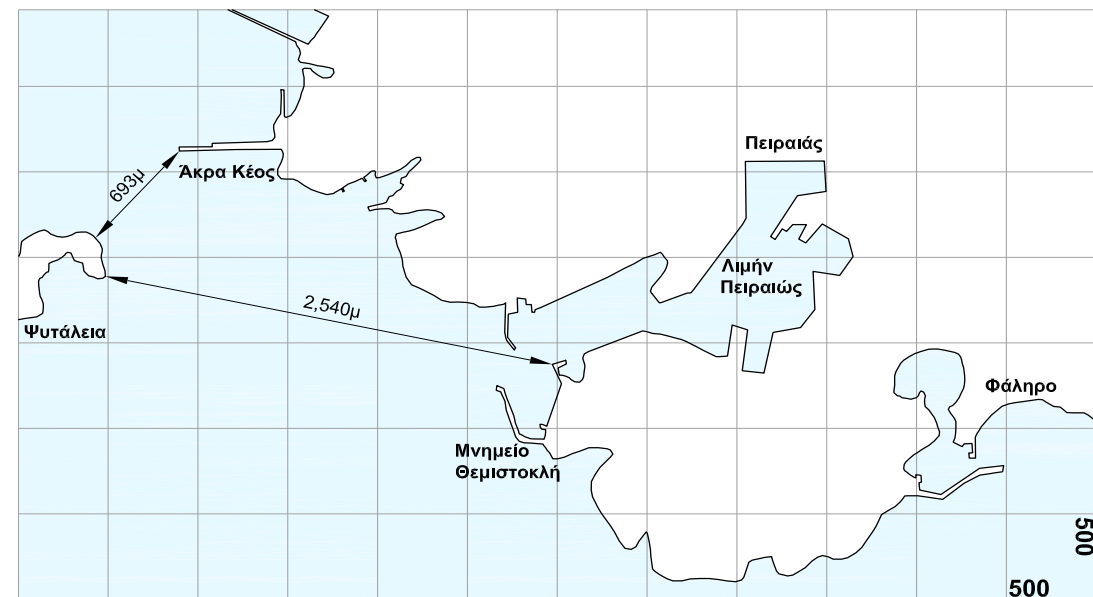
Πίνακας 25. Τοπογραφικός χάρτης Σαλαμίνας με τα αρχαία τοπωνύμια

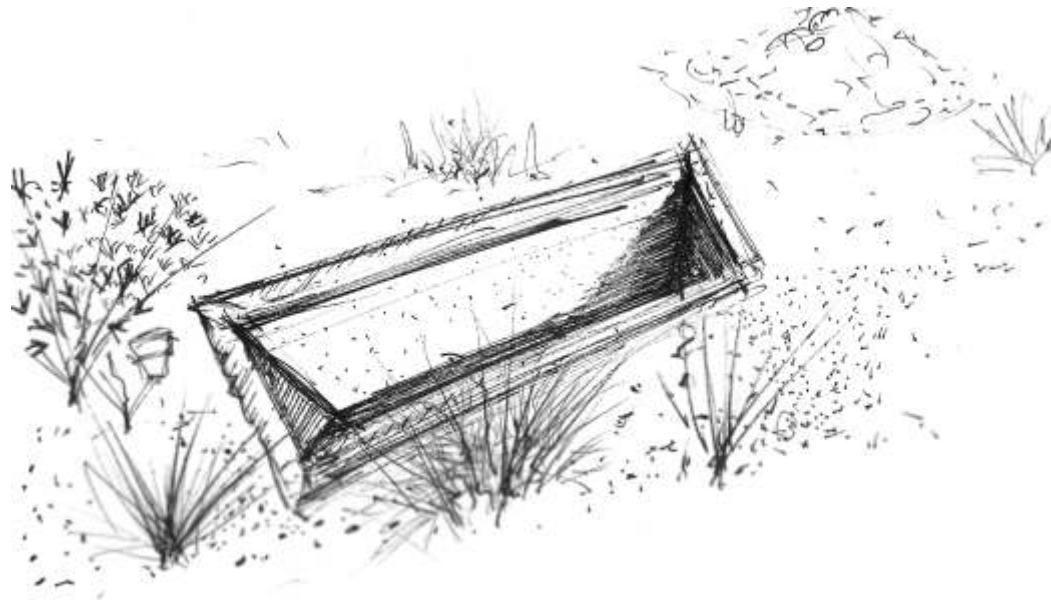
Πίνακας 29. Χάρτης της Ψυτάλλειας

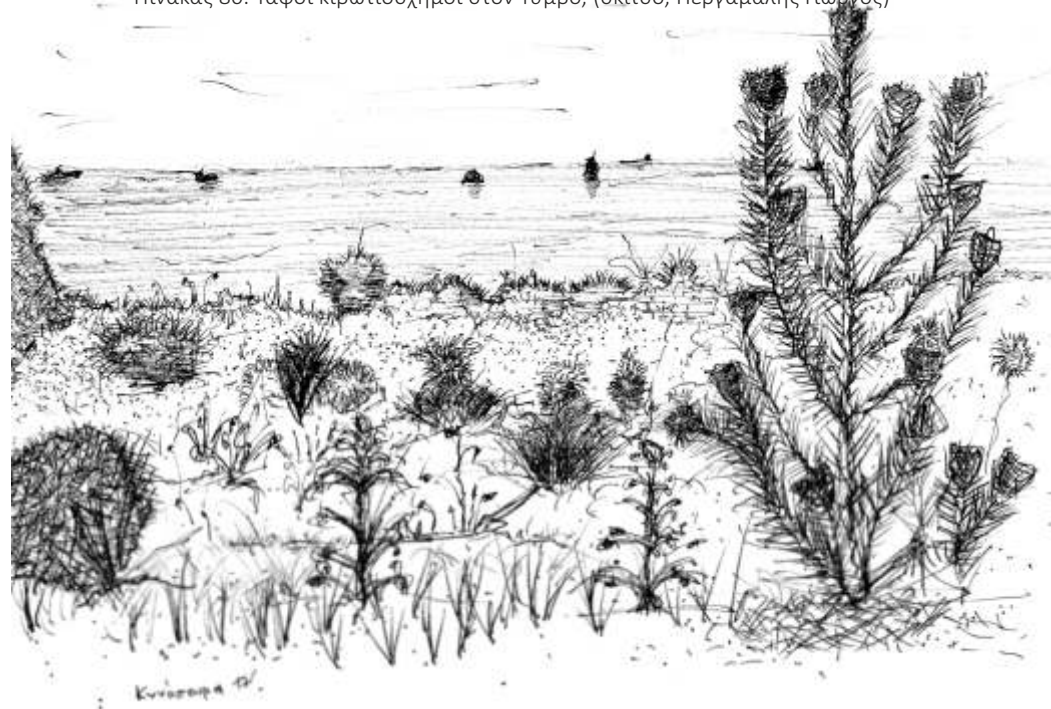
Πίνακας 26. Τοπογραφικός χάρτης του στενού της Κερατσινίου

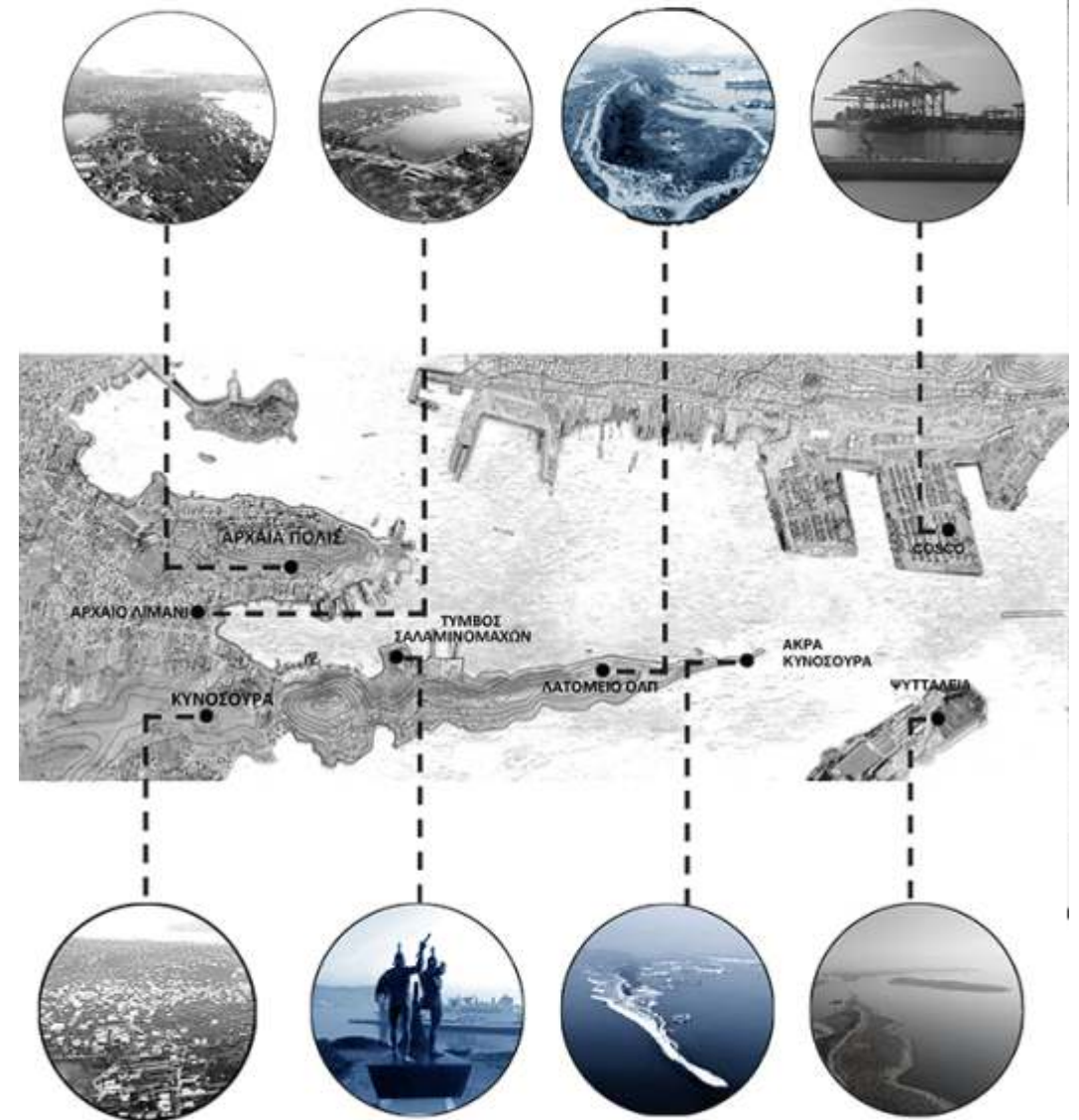
Πίνακας 28. Χάρτης του Λιμανιού του Πειραιά και της Ψυτάλλειας

Πίνακας 80. Τάφοι κιβωτιόσχημοι στον Τύμβο, (στίτσο, Περγάμαλης Γιώργος)

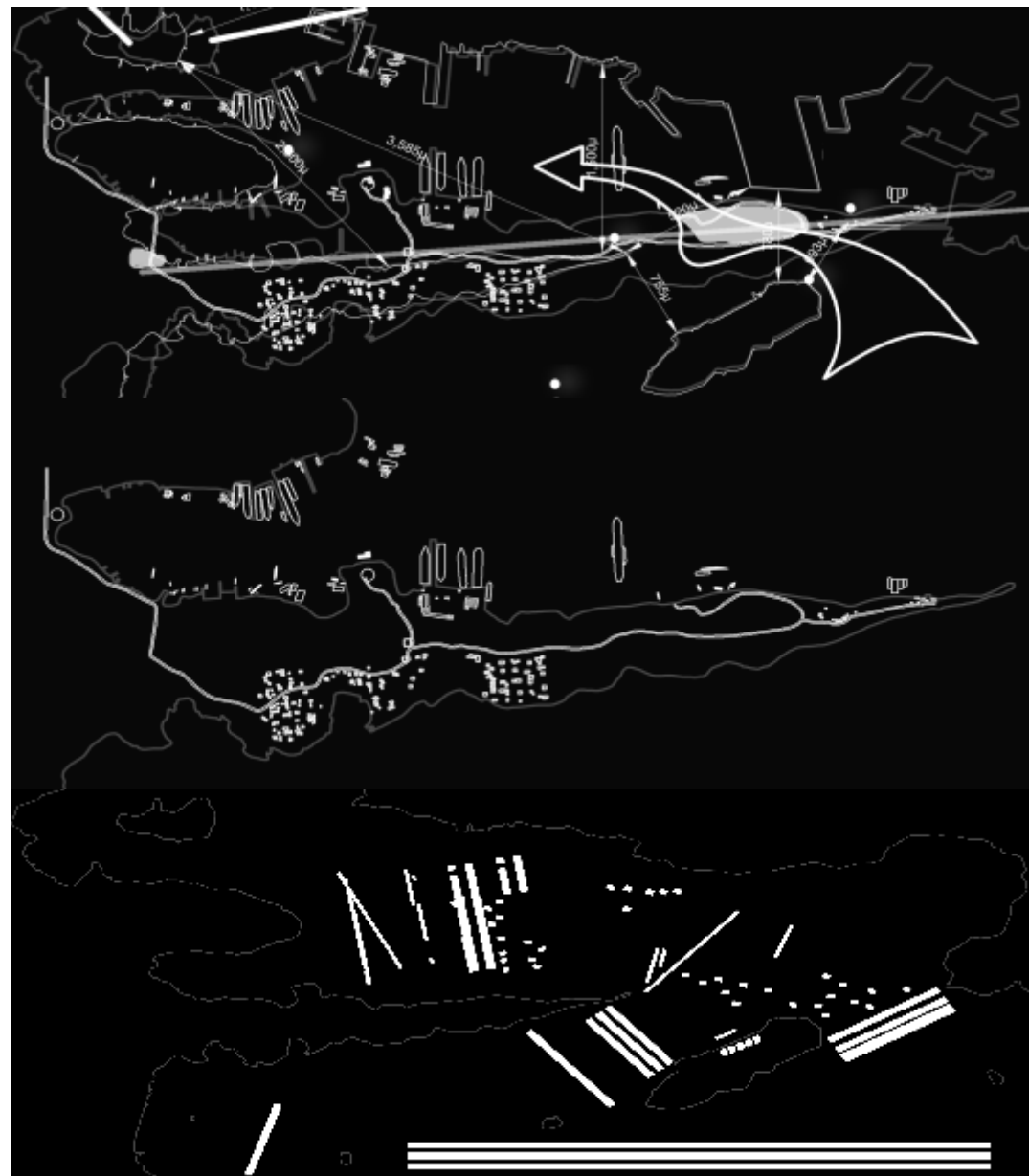

ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Τοπίο στη Κυνόσουρα, (στίτσο Περγάμαλης Γιώργος)

Διάγραμμα 21.

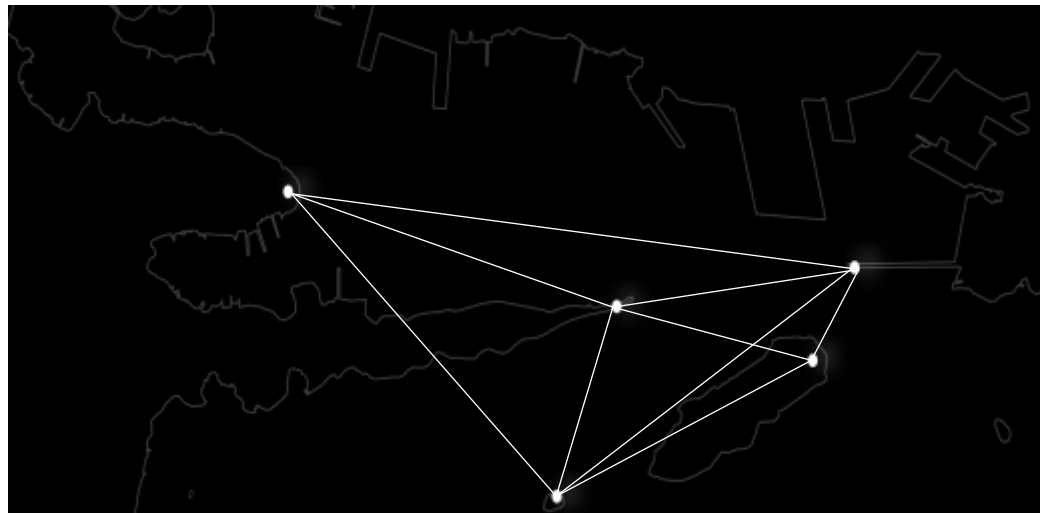
Διάγραμμα 22.

Διάγραμμα 17. Άνεμος

Διάγραμμα 19. Πλοία

Διάγραμμα 18. Δίκτυο επικοινωνίας

Διάγραμμα 20. Ναυάγια

Διάγραμμα 13. Φάση Β3

Διάγραμμα 15. Φάση Δ

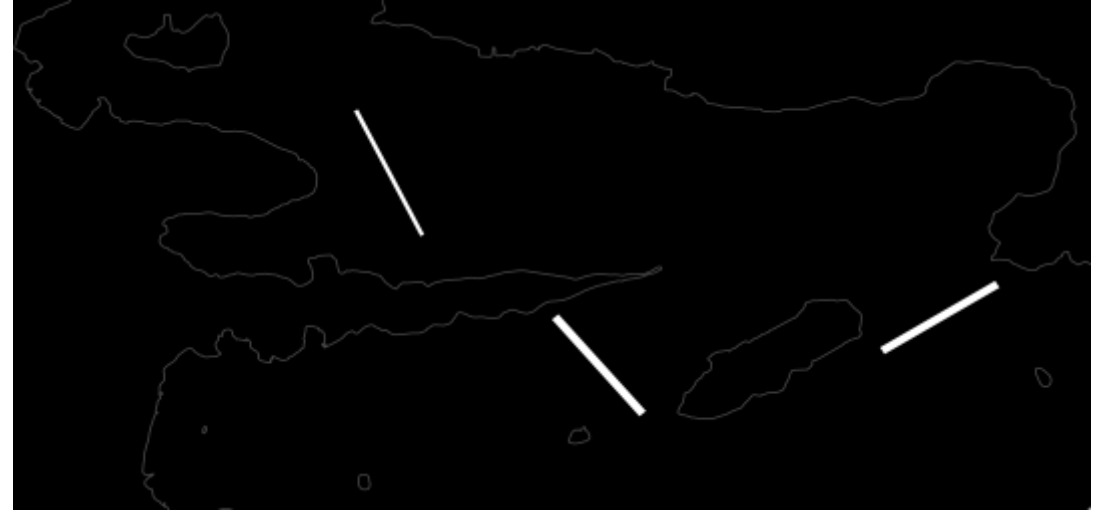
Διάγραμμα 14. Φάση Γ

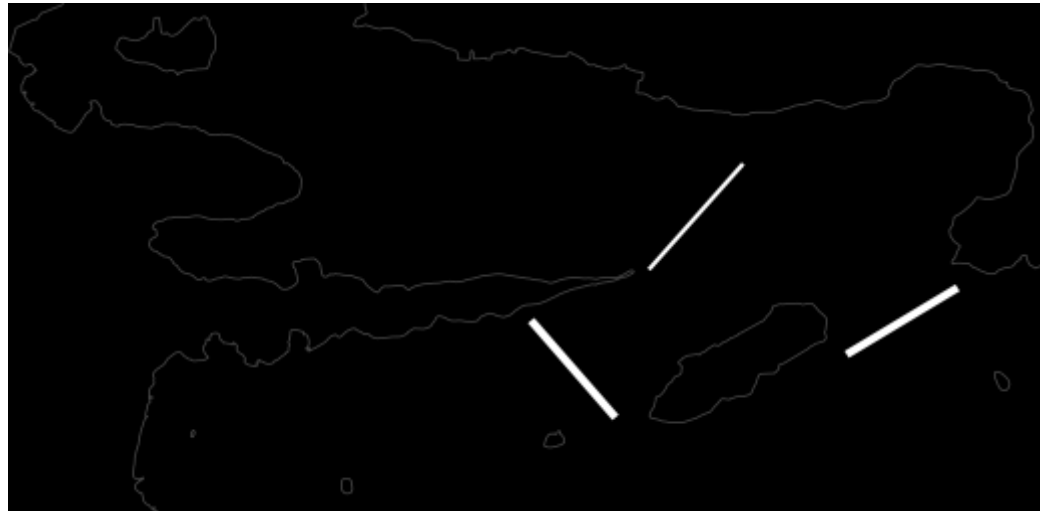
Διάγραμμα 16. Οικισμοί

Διάγραμμα 9. Αποκλεισμός

Διάγραμμα 11. ΦΑΣΗ Β1

Διάγραμμα 10. Φάση Α

Διάγραμμα 12. Φάση Β2

Διάγραμμα 5. Αρχαία

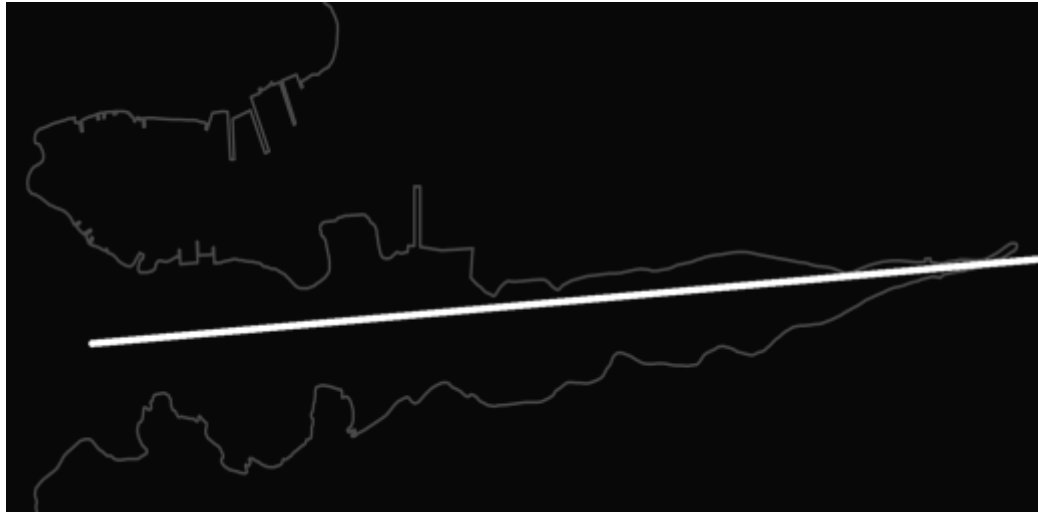
Διάγραμμα 7. Ναυπηγεία

Διάγραμμα 6. Μνημεία

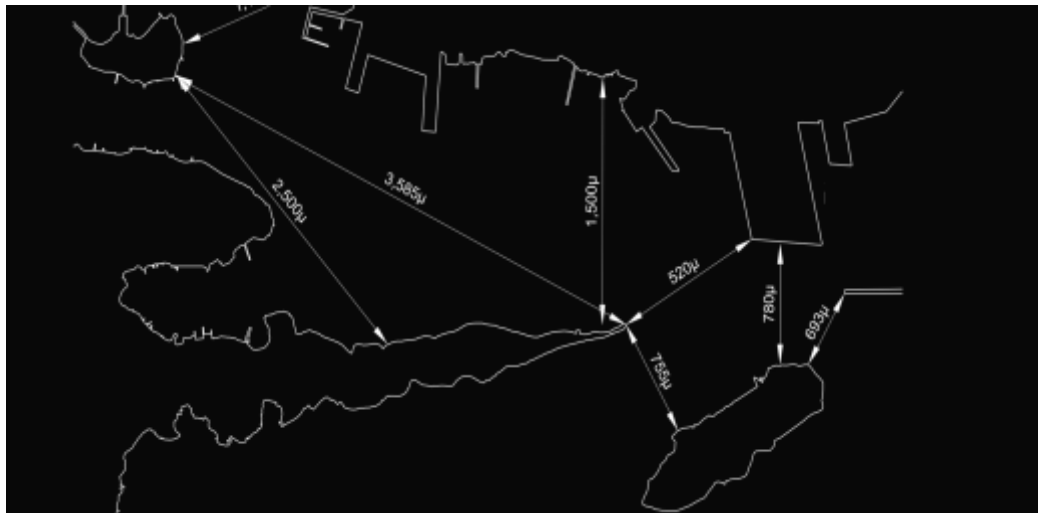
Διάγραμμα 8. Λατομεία

Διάγραμμα 1. Προστατευτικό πέτασμα

Διάγραμμα 3. Το μονοπάτι

Διάγραμμα 2. Οι αποστάσεις του χώρου από τη στεριά

Διάγραμμα 4. Ο σχεδιασμός μελλοντικών δικτύων

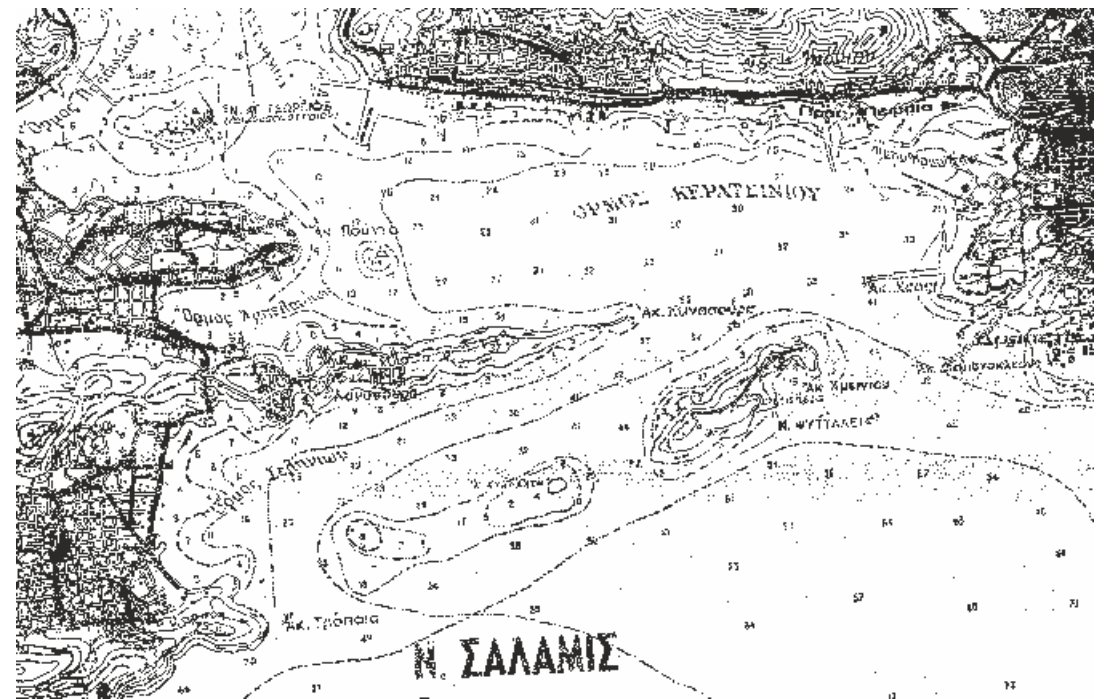
Ένα τέτοιο πρόγραμμα, μετά την κριτική προσέγγιση των όσων έχουν ήδη προταθεί από την πολιτεία και τους θεσμούς, καλείται να επαναπροσδιορίσει το ζήτημα της σύγχρονης μνήμης στη Σαλαμίνα με σύγχρονα μέσα και κάτω από σύγχρονους όρους.

Με άλλα λόγια, φυσική συνέχεια της έρευνας αυτής είναι ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός ενός Τόπου Μνήμης στη Σαλαμίνα με σημεία εκκίνησης όλα εκείνα τα στοιχεία που στοιχειοθετούν ζωντανές μνήμες, που στην παρούσα φάση μπορούν να περιγραφούν από τα εξής διαγράμματα:

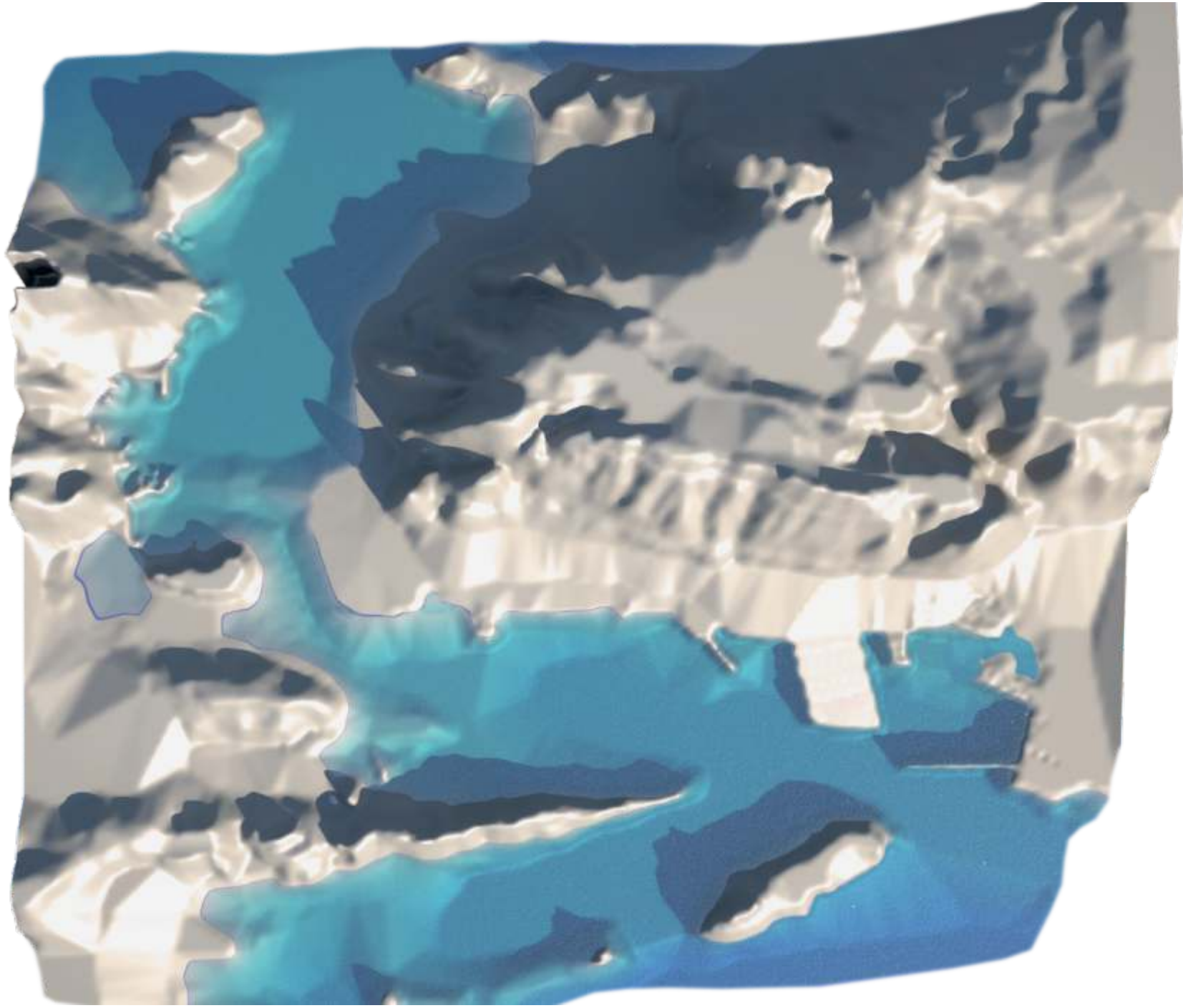
- Ο χώρος της Κυνόσουρας, όπως είδαμε λειτουργήσει σαν προστατευτικό πέτασμα με βάση την τοπιογραφία και τη μορφολογία του εδάφους. (Διάγραμμα 1)
- Οι αποστάσεις του χώρου αυτού από τη στεριά. (Διάγραμμα 2)
- Το μονοπάτι τοποθετείται αξονικά της χερσονήσου. (Διάγραμμα 3)
- Ο σχεδιασμός μελλοντικών δικτύων, όπως οι θαλάσσιες και υπόγειες συνδέσεις. (Διάγραμμα 4)
- Τα αρχαιολογικά ευρήματα. (Διάγραμμα 5)
- Σύγχρονα μνημεία βεβαιώνουν τις μνήμες. (Διάγραμμα 6)
- Τα Ναυπηγεία καταπατούν τον ιερό τόπο. (Διάγραμμα 7)
- Τα λατομεία επιβαρύνουν το περιβάλλον. (Διάγραμμα 8)
- Ο αποκλεισμός του στενού από τις περσικές δυνάμεις. (Διάγραμμα 9)
- Η εξέλιξη της μάχης. Φάση Α. (Διάγραμμα 10)
- Η εξέλιξη της μάχης. Φάση Β1. (Διάγραμμα 11)
- Η εξέλιξη της μάχης. Φάση Β2. (Διάγραμμα 12)
- Η εξέλιξη της μάχης. Φάση Β3. (Διάγραμμα 13)
- Η εξέλιξη της μάχης. Φάση Γ. (Διάγραμμα 14)
- Η εξέλιξη της μάχης. Φάση Δ. (Διάγραμμα 15)
- Η κατεύθυνση του ανέμου, που από τη Μεγάλη Μνήμη μέχρι σήμερα έχει μείνει η ίδια. (Διάγραμμα 16)
- Ο οικισμός της Κυνόσουρας. (Διάγραμμα 17)
- Τα δίκτυα επικοινωνίας. (Διάγραμμα 18)
- Τα πλοία. (Διάγραμμα 19)
- Τα ναυάγια. (Διάγραμμα 20)

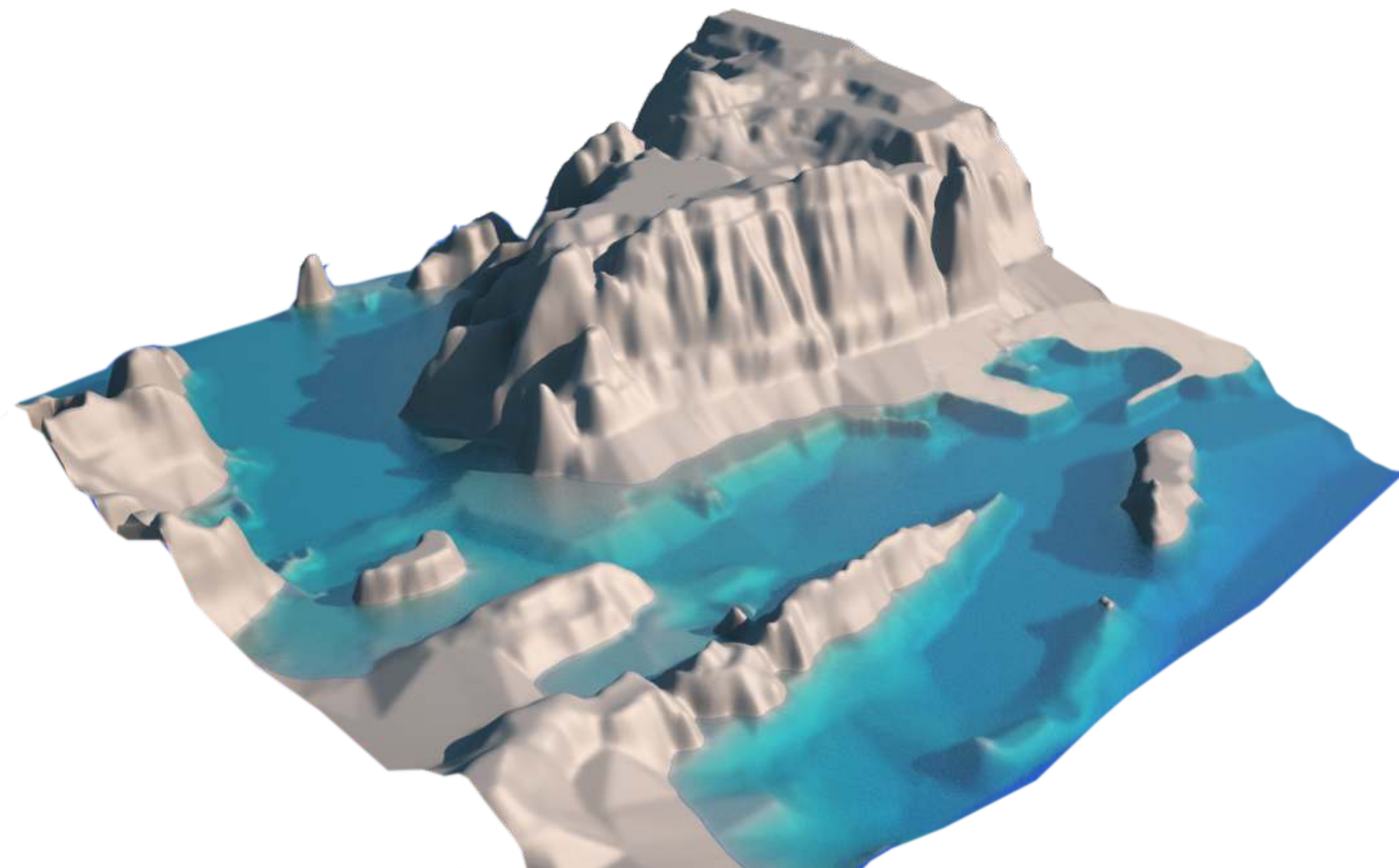
Πίνακας 87. Άποψη από του στενού, (Λήψη από Drone, Περγάμαλης Γιώργος)

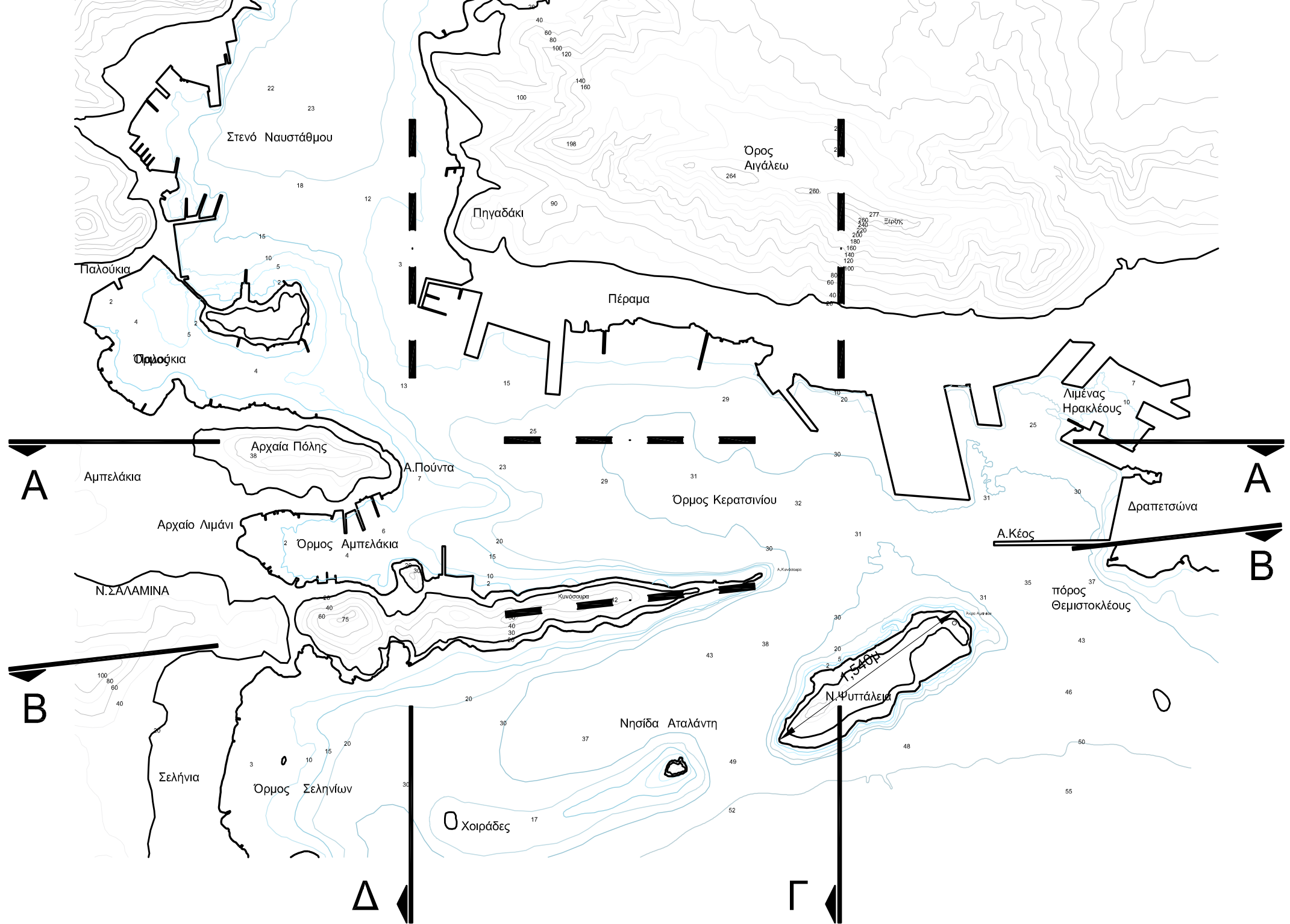
Πίνακας 88. Πολεοδομικός χάρτης με ισοβαθείς καμπύλες από, Υδρογραφική Υπηρεσία

Πίνακας 90. 3D Model το στενό της Σαλαμίνας και το Πέραμα. Περγάμαλης Γιώργος

Πίνακας 89. 3D Model το στενό της Σαλαμίνας και το Πέραμα. Περγάμαλης Γιώργος

Πίνακας 22. Χάρτης με τον στενό του Κερατσινίου.

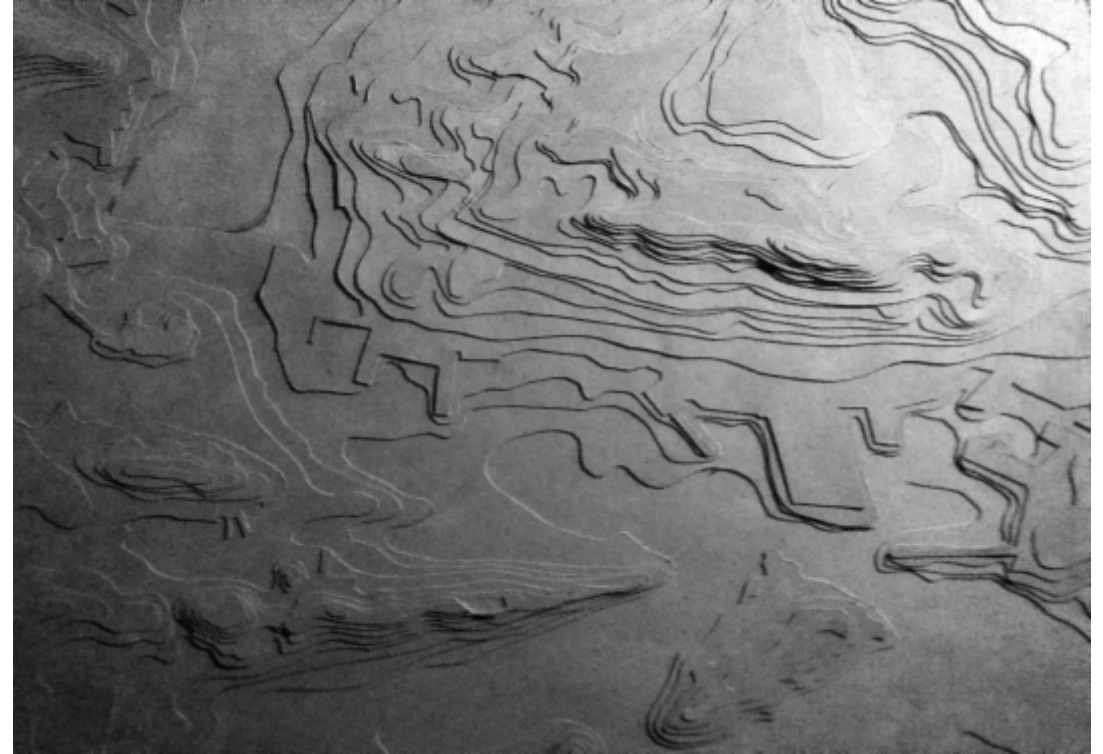
Πίνακας 62. Άποψη από τα Αμπελάκια, (σκίτσο, Περγάμαλης Γιώργος)

Πίνακας 63. Άποψη από το Πέραμα, (σκίτσο, Περγάμαλης Γιώργος)

Πίνακας 87. Μακέτα το στενό της Σαλαμίνας. (Περγάμαλης Γιώργος)

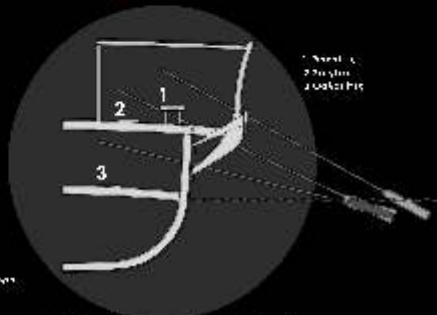

Πίνακας 88. Μακέτα Το στενό της Σαλαμίνας και το Πέραμα. (Περγάμαλης Γιώργος)

Η τριήρης υπήρξε το πλοίο που πρωταγωνίασε στις ναυμαχίες κατά την κλασική περίοδο. Ναυπηγήθηκε περί τα τέλη του 8ου αιώνα π.Χ από τον περίφημο Κορινθίο ναυπηγό Αμινοκλή.

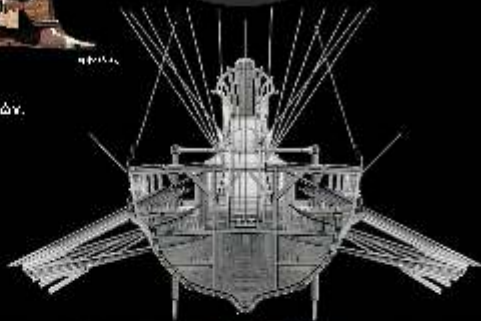

Επικεφαλής της Τριήρους ήταν ο Τριήραρχος ο οποίος είχε το γενικό πρόσταγμα και κάλυπτε τα έξοδα της συντήρησης του πλοίου.

1. Σκαφίς, 2. Βύσσας, 3. Αφίλια

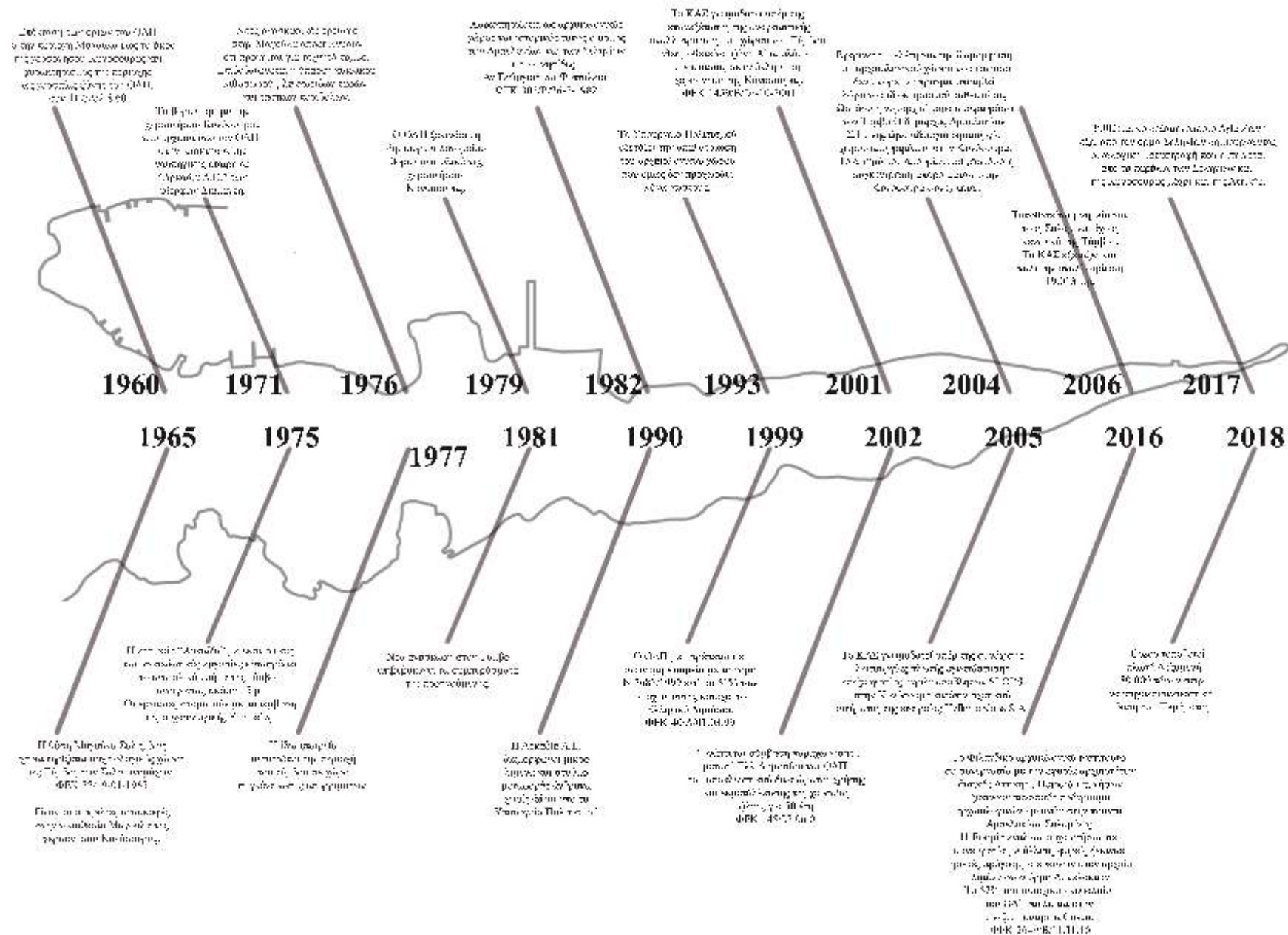
Η "ΟΛΥΜΠΙΑΣ" ακριβές αντίγραφο των Αθηναϊκών Τριηρών. Έχει τα ακόλουθα τεχνικά χαρακτηριστικά.
Διαστάσεις:
 Όλοιο μήκος 36,90μ - μέγιστο πλάτος 6,60μ - μέγιστο ιστόσ 11,53x7,44μ - ακάτιος ιστός 5,67x4μ
Βύθισμα:
 Πλωτήρι 1μ - μέγιστο 1,20μ
Κετόπιση:
 Άφορτη 40 τον. - έμφορτη 70 τον.
Ταχύτητα:
 Μέγιστη 12 κόμβοι - συνήθους πλοο 8 κόμβοι
Υλικό κατασκευής:
 Ξύλινο σκελετό (σκάφισ), 6 βύσσες Υψηλίου (καρίνα), αριστότες και σπίντες από σίδηρο 20.000, κορμιά διαφορετικών μεγεθών από μπρούντζο 25.000, λιγνό έμφεσμα κατασκευασμένο στη Σικωτία για τα ιστία.

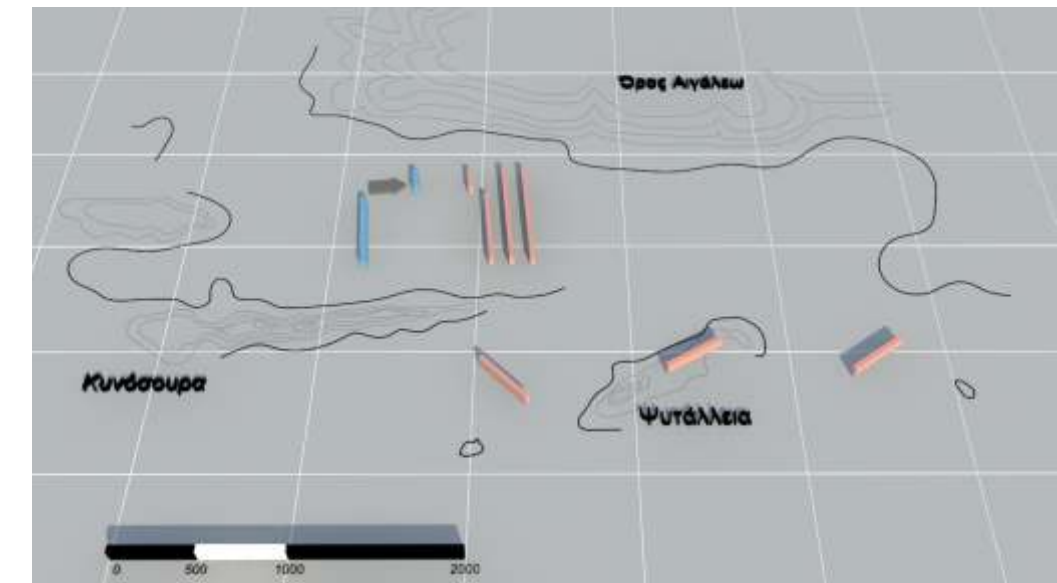
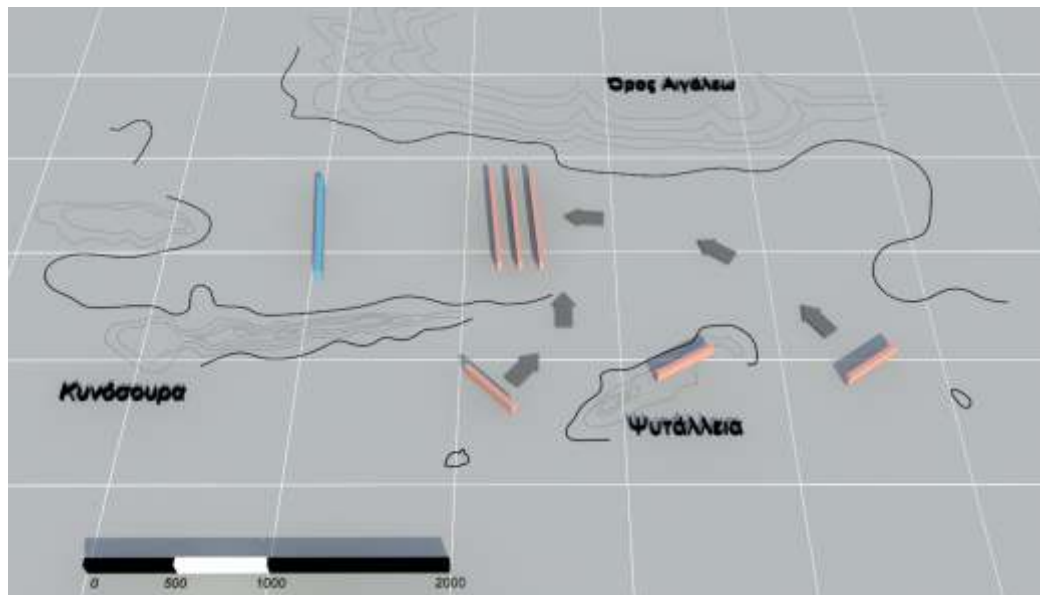
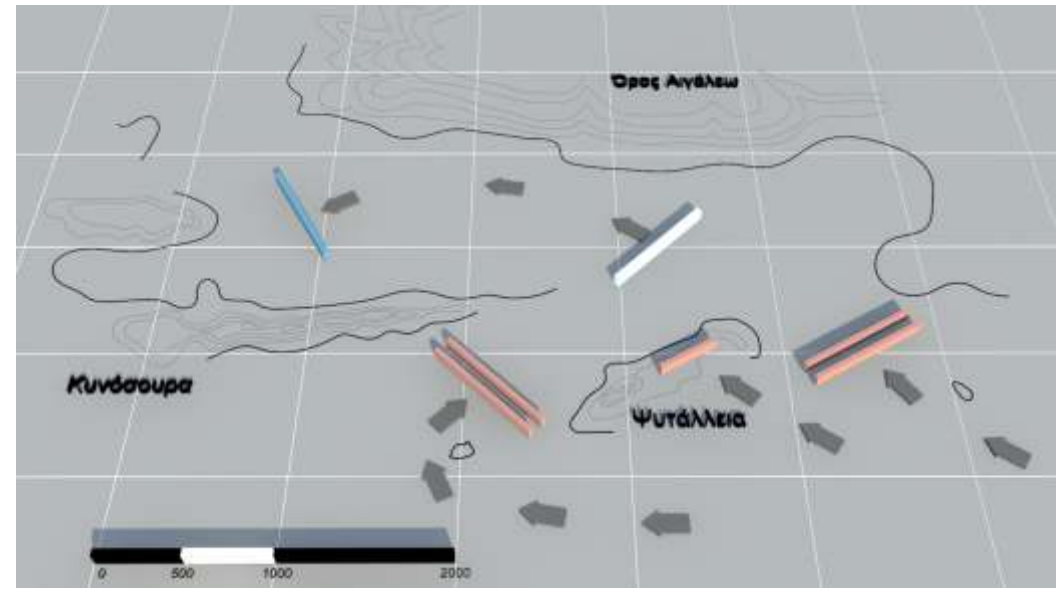
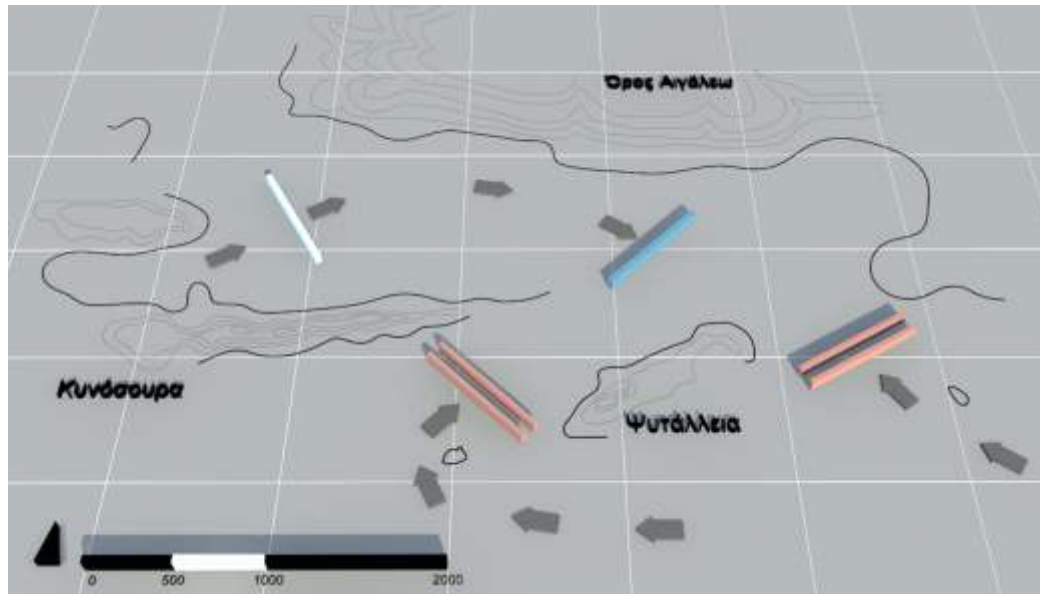

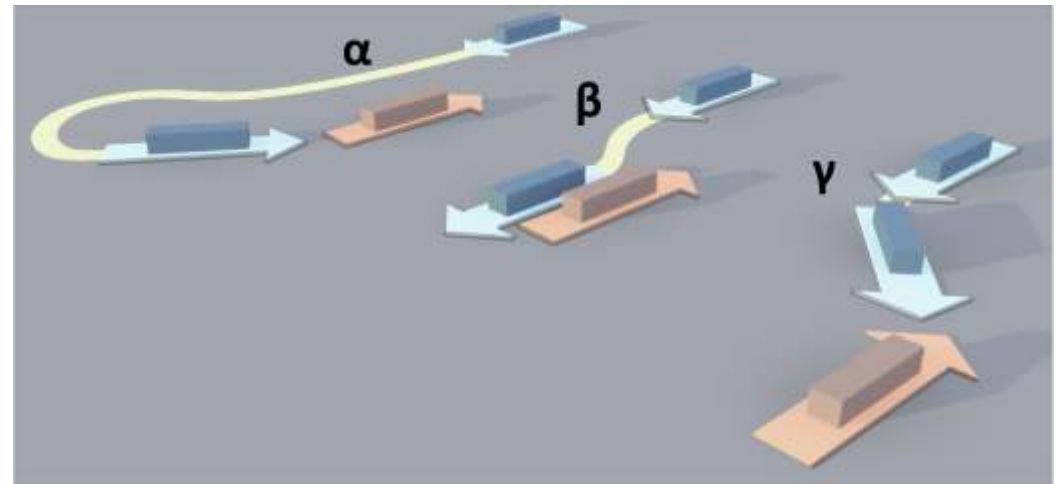
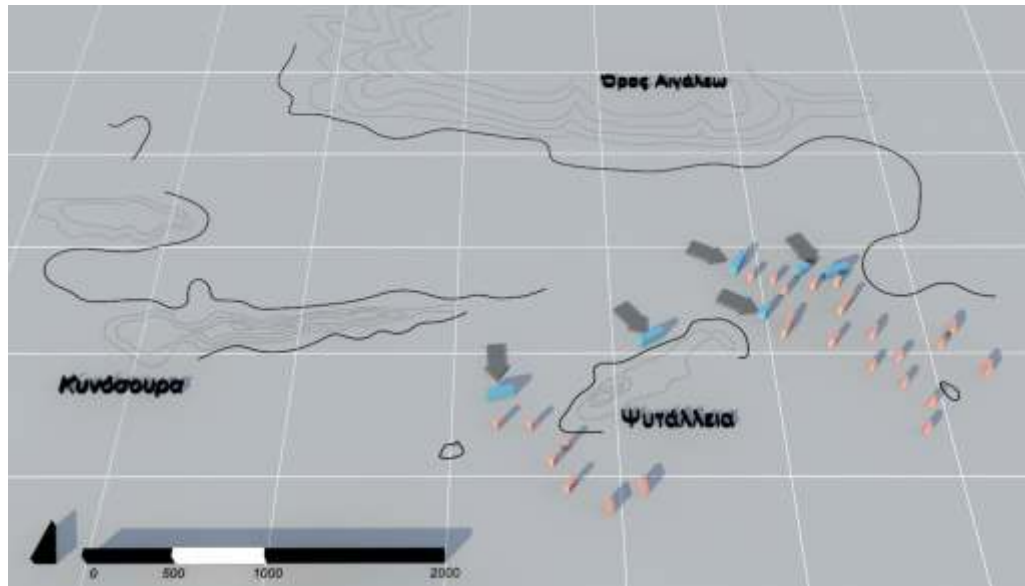
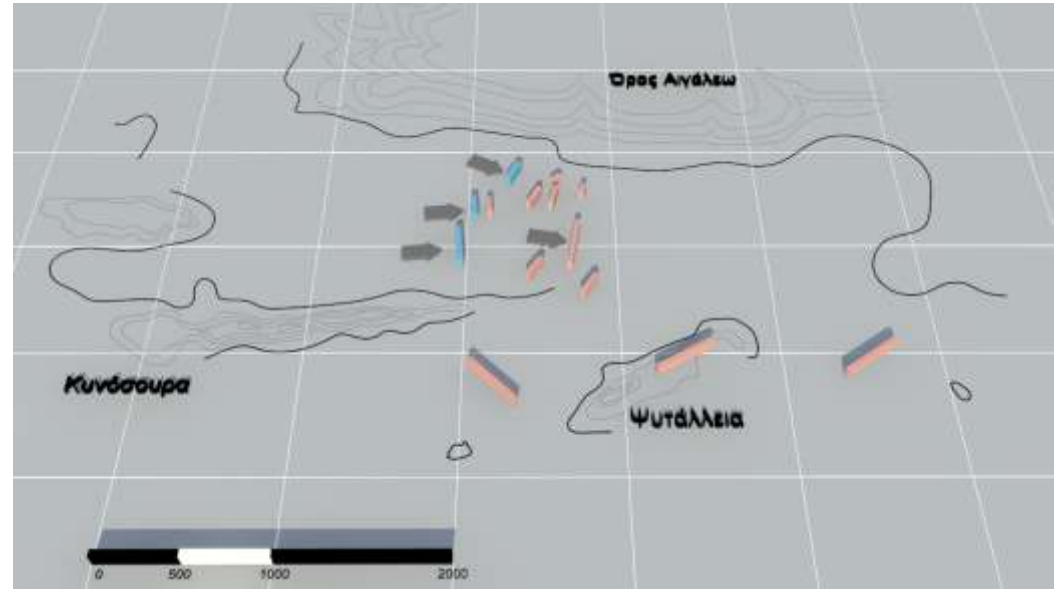
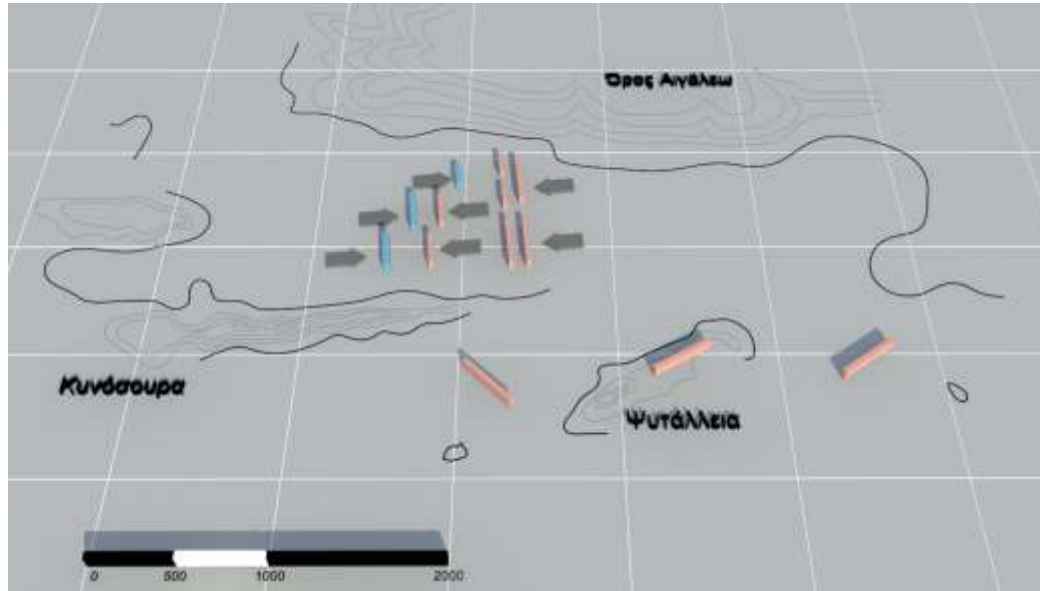
Δια σκαφίδια για την εγύγηση και τον πλοο στο στενό του Κερασιονίου. Ολικό μήκος 19μ, πλάτος 5 πύμ, βύθισμα 1,50 και ύψος 4,00μ. Οι θέσεις των επιβατων ανέρχονται σε 64 + 2 τα πλήρωμα.

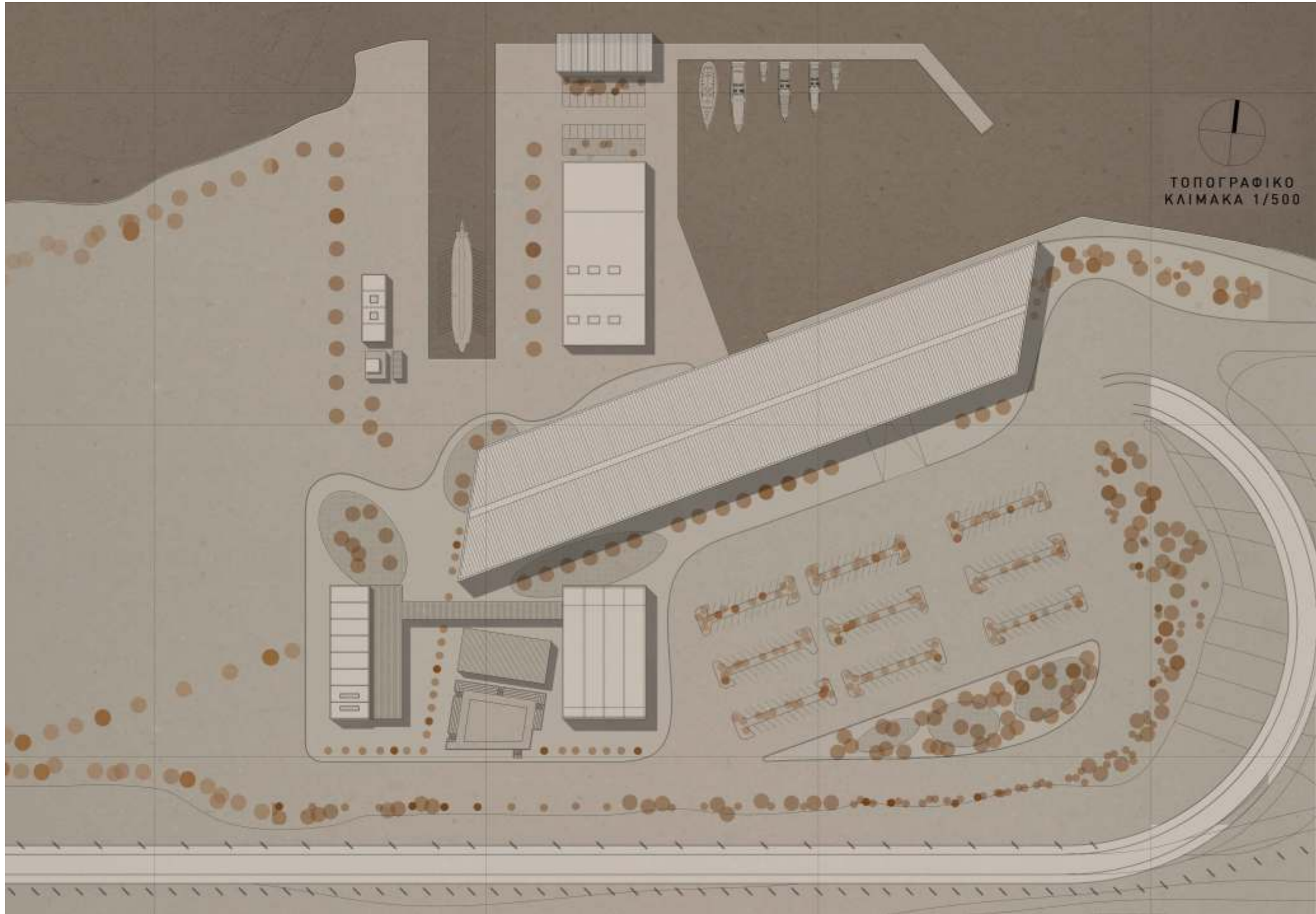

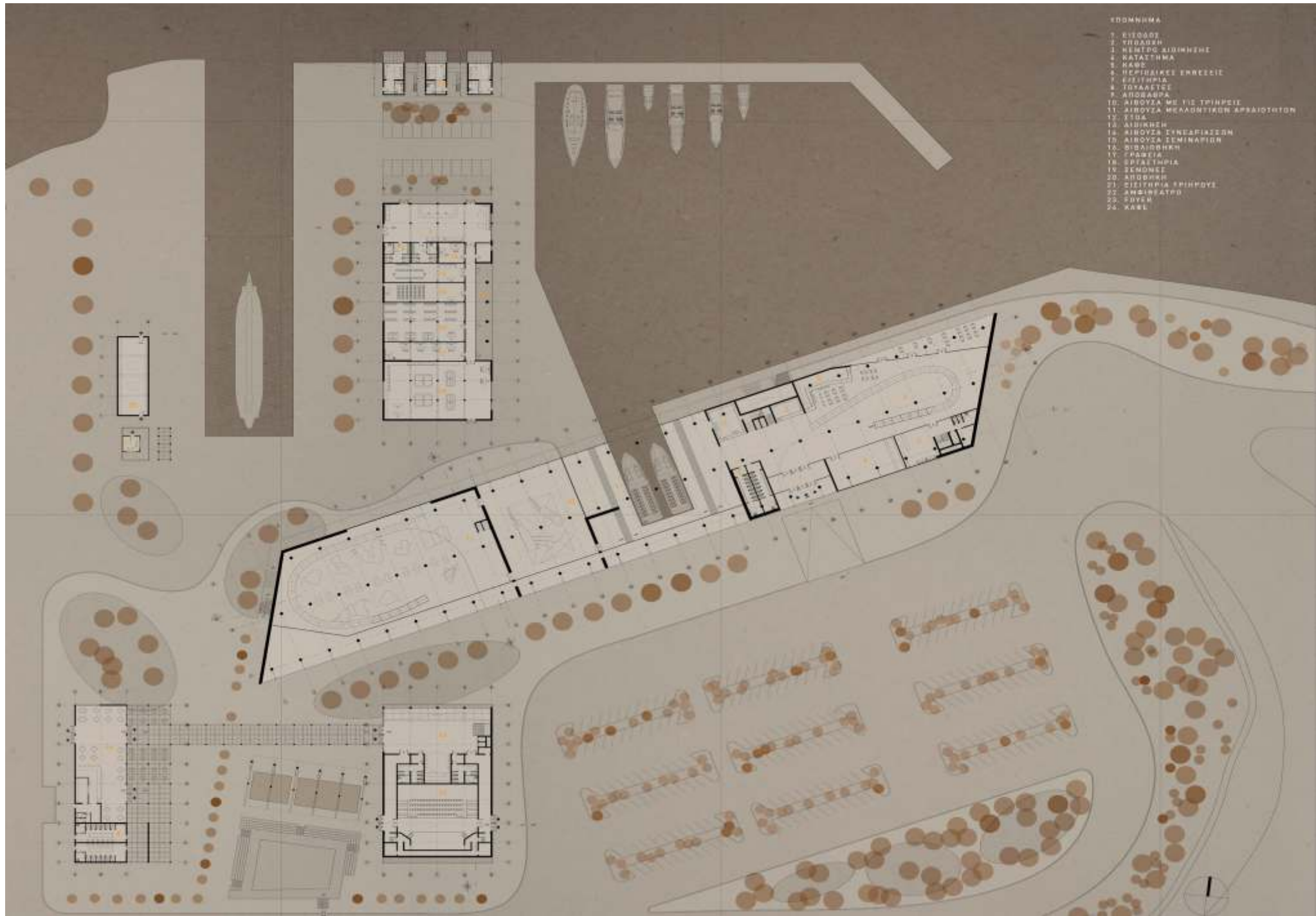
Οι κυριότερες φάσεις της Σαλαμίνας Απο το 1960 ως σήμερα

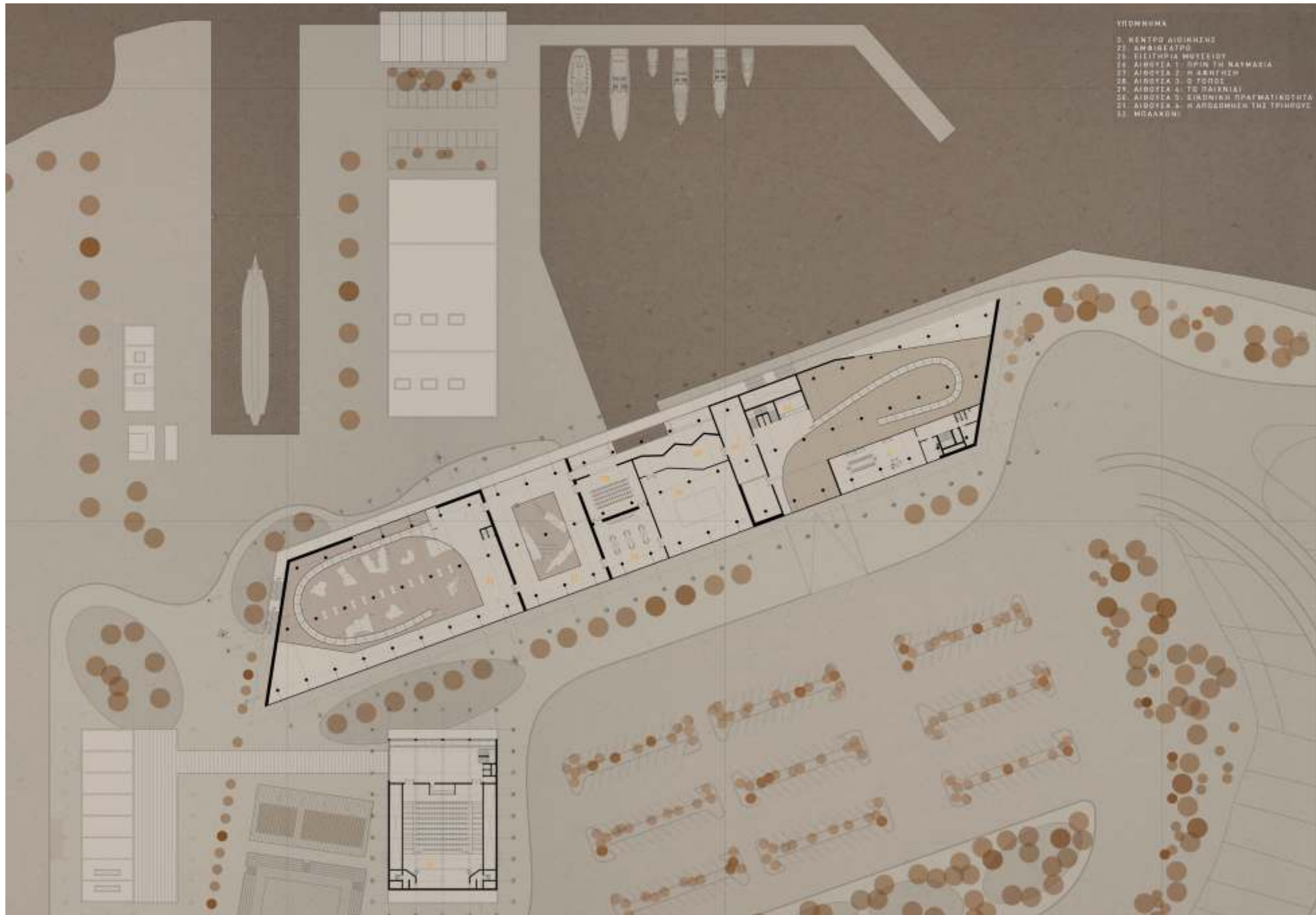

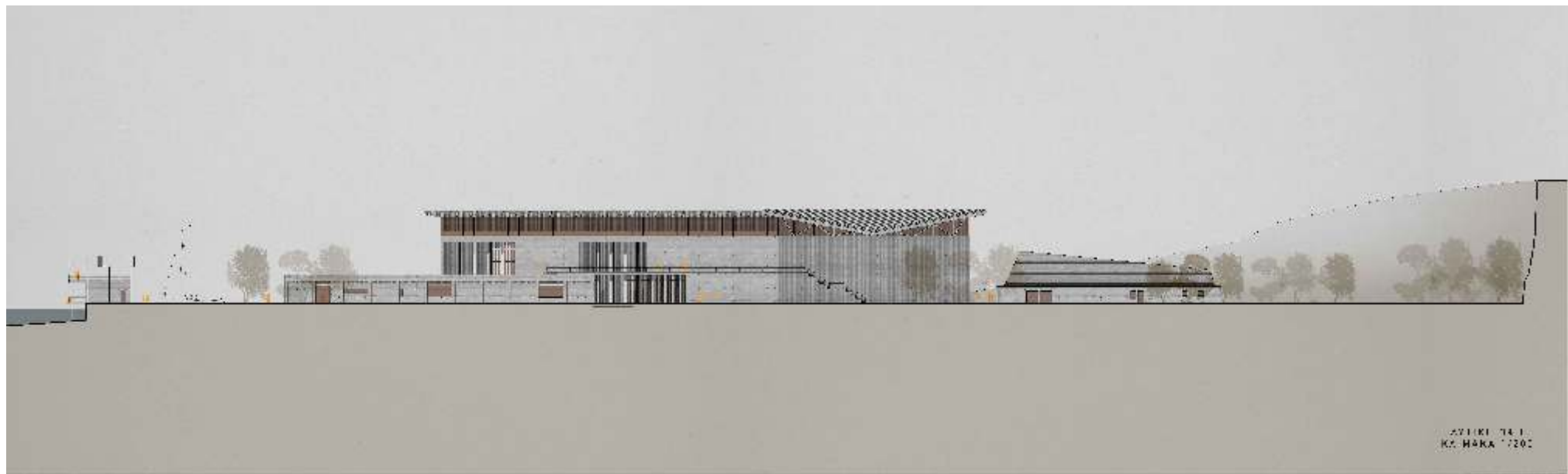
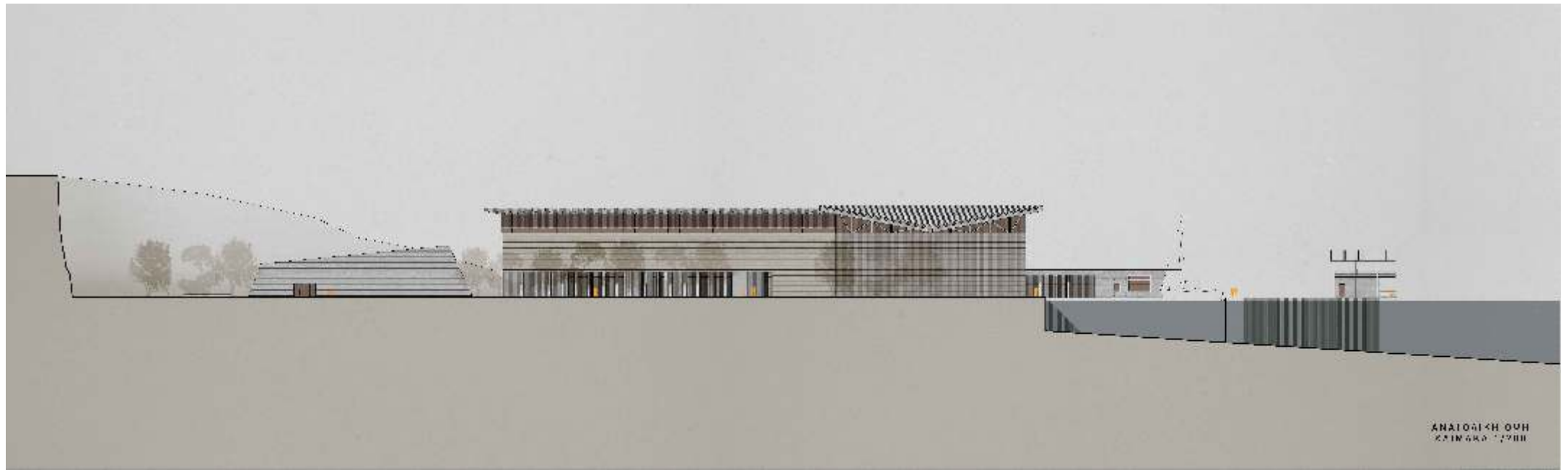

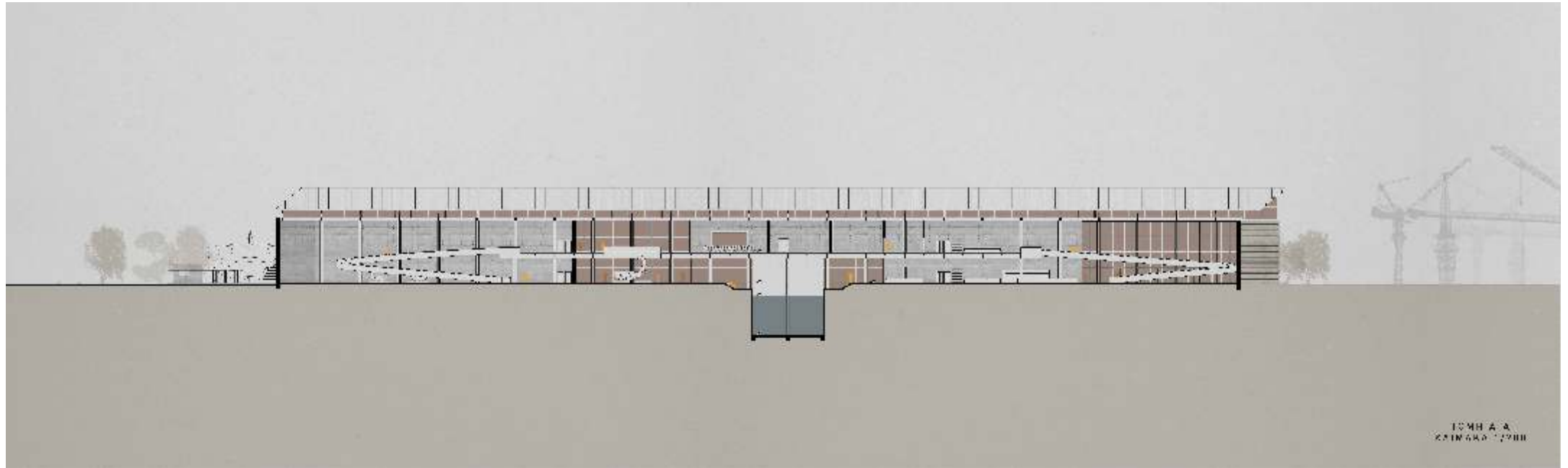

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΟΥΣΕΙΟ Α

- 1 ΕΙΣΟΔΟΣ
- 2 ΥΠΟΔΟΧΗ
- 3 ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
- 4 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
- 5 ΚΑΦΕ
- 6 ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΣΚΑΦΟΥΣ
- 7 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
- 8 ΑΙΘΥΣΙΑ
- 9 ΑΙΘΟΥΣΑ 6.
- 10 ΑΙΘΟΥΣΑ 7.
- 11 ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΜΟΥΣΕΟΥ
- 12 ΑΙΘΟΥΣΑ 1.
- 13 ΑΙΘΟΥΣΑ 2.
- 14 ΑΙΘΟΥΣΑ 3
- 15 ΑΙΘΟΥΣΑ 4.
- 16 ΑΙΘΟΥΣΑ 5.
- 17 ΑΙΘΟΥΣΑ 6.
- 18 ΜΠΑΛΚΟΝΙ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ Β

- 1 ΗΥΔΡΑΚΤΟ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ Γ

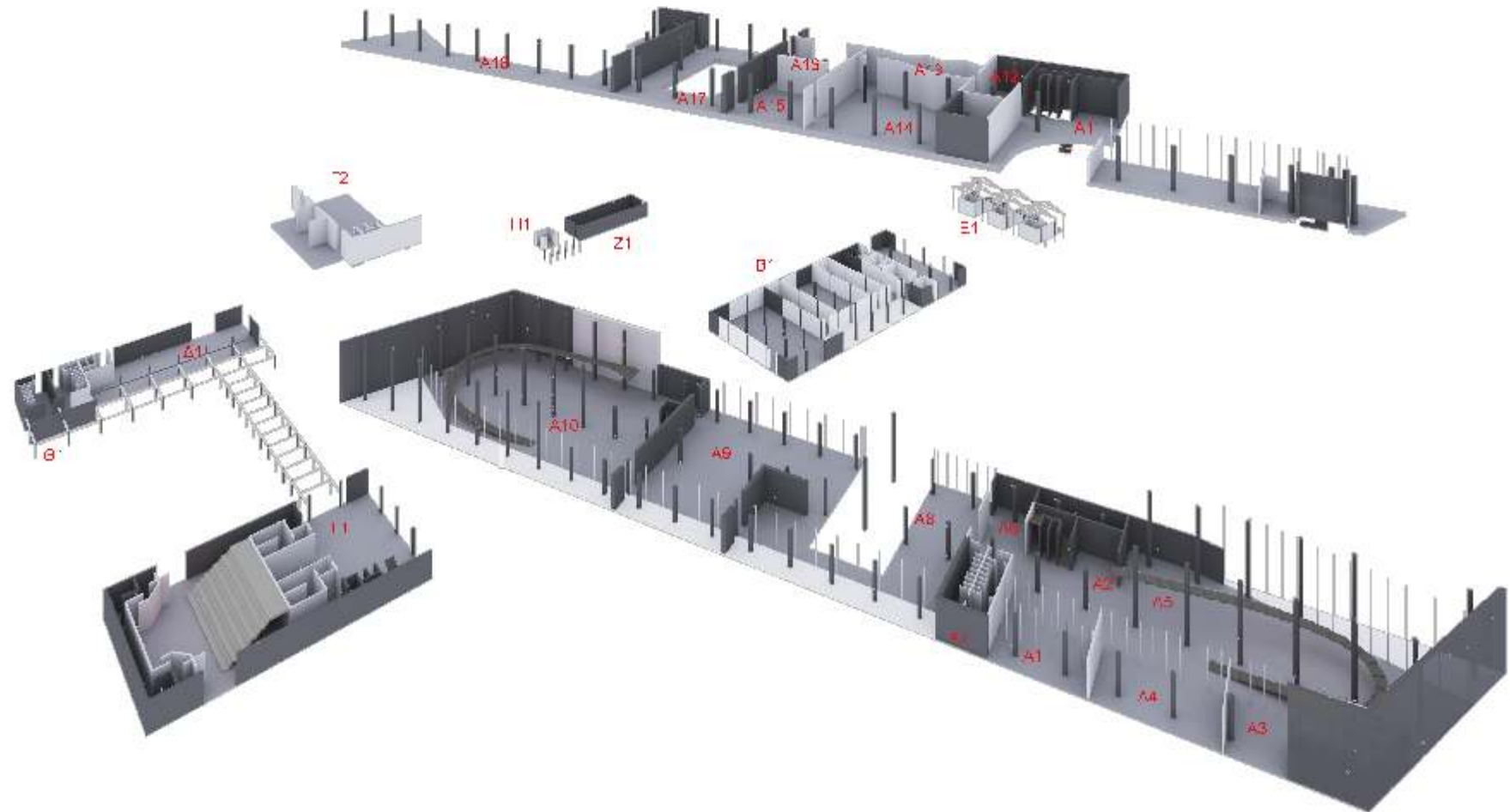
ΚΑΦΕ Δ

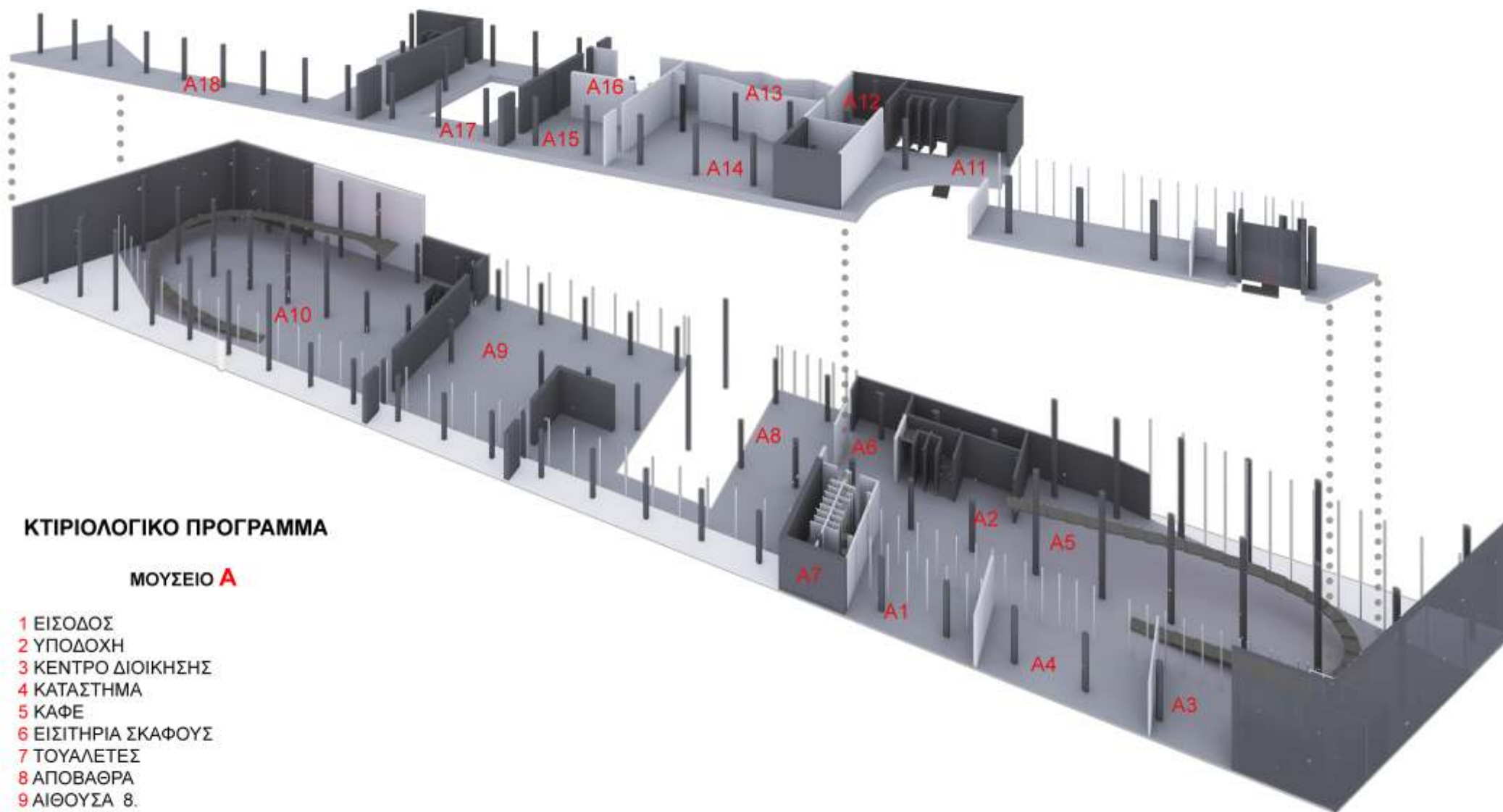
ΞΕΝΩΝΕΣ Ε

ΑΠΟΘΗΚΗ Ζ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΤΡΙΗΡΟΥΣ Η

ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ Θ

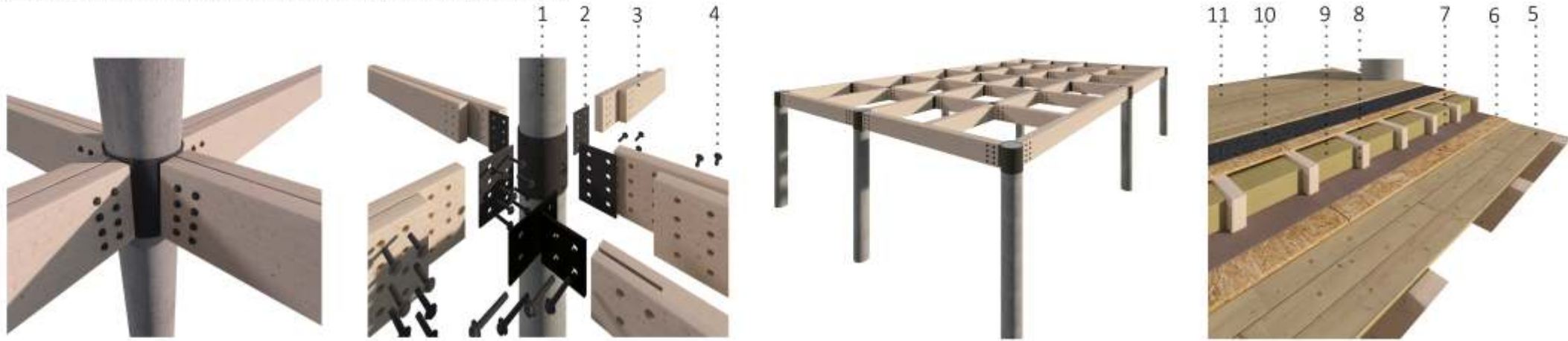

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΟΥΣΕΙΟ **A**

- 1 ΕΙΣΟΔΟΣ
- 2 ΥΠΟΔΟΧΗ
- 3 ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
- 4 ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
- 5 ΚΑΦΕ
- 6 ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΣΚΑΦΟΥΣ
- 7 ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ
- 8 ΑΠΟΒΑΘΡΑ
- 9 ΑΙΘΟΥΣΑ 8.
- 10 ΑΙΘΟΥΣΑ 7.
- 11 ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
- 12 ΑΙΘΟΥΣΑ 1.
- 13 ΑΙΘΟΥΣΑ 2.
- 14 ΑΙΘΟΥΣΑ 3
- 15 ΑΙΘΟΥΣΑ 4.
- 16 ΑΙΘΟΥΣΑ 5.
- 17 ΑΙΘΟΥΣΑ 6.
- 18 ΜΠΑΛΚΟΝΙ

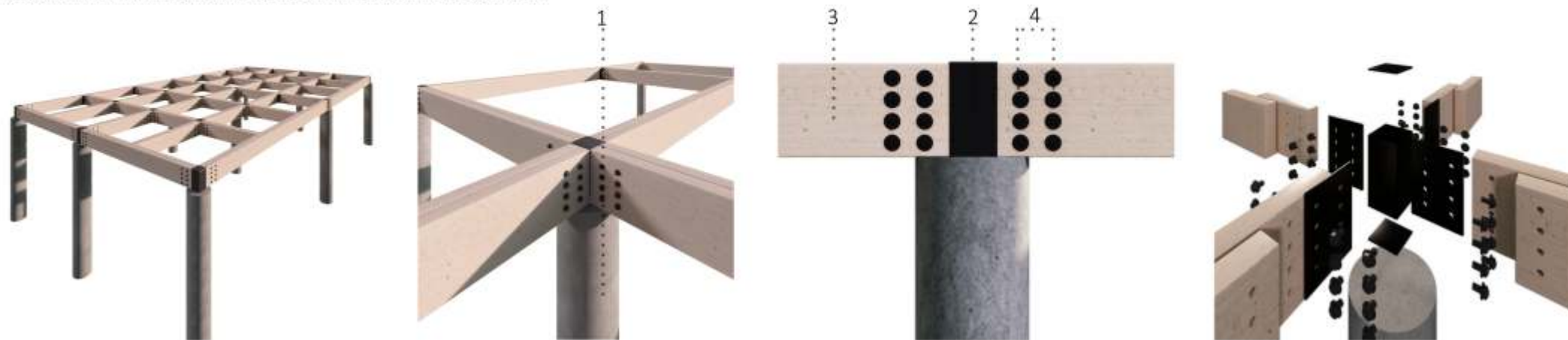
ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΞΥΛΙΝΗΣ ΕΣΧΑΡΑΣ ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ

Υπόμνημα υλικών

1 σπλισμένο σκυρόδεμα	6 ανθυγρή ξυλόπλακα OSB
2 μεταλλική βάση σύνδεσης ξύλινης εσχάρας	7 στεγανωτική μεμβράνη
3 δοκοί απο επικολλητή ξυλεία	8 δοκίδες
4 μπουλόνια M20	9 μόνωση πετροβάμβακα
5 σανίδωμα	10 ελαστικό παρέμβυσμα
	11 ξύλινο δάπεδο

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΞΥΛΙΝΗΣ ΕΣΧΑΡΑΣ ΔΩΜΑΤΟΣ

Υπόμνημα υλικών

- 1 οπλισμένο σκυρόδεμα
- 2 μεταλλική βάση σύνδεσης
- 3 δοκοί απο επικολλητή ξυλεία
- 4 μπουλόνια M20

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΞΥΛΙΝΗΣ ΣΤΕΓΗΣ

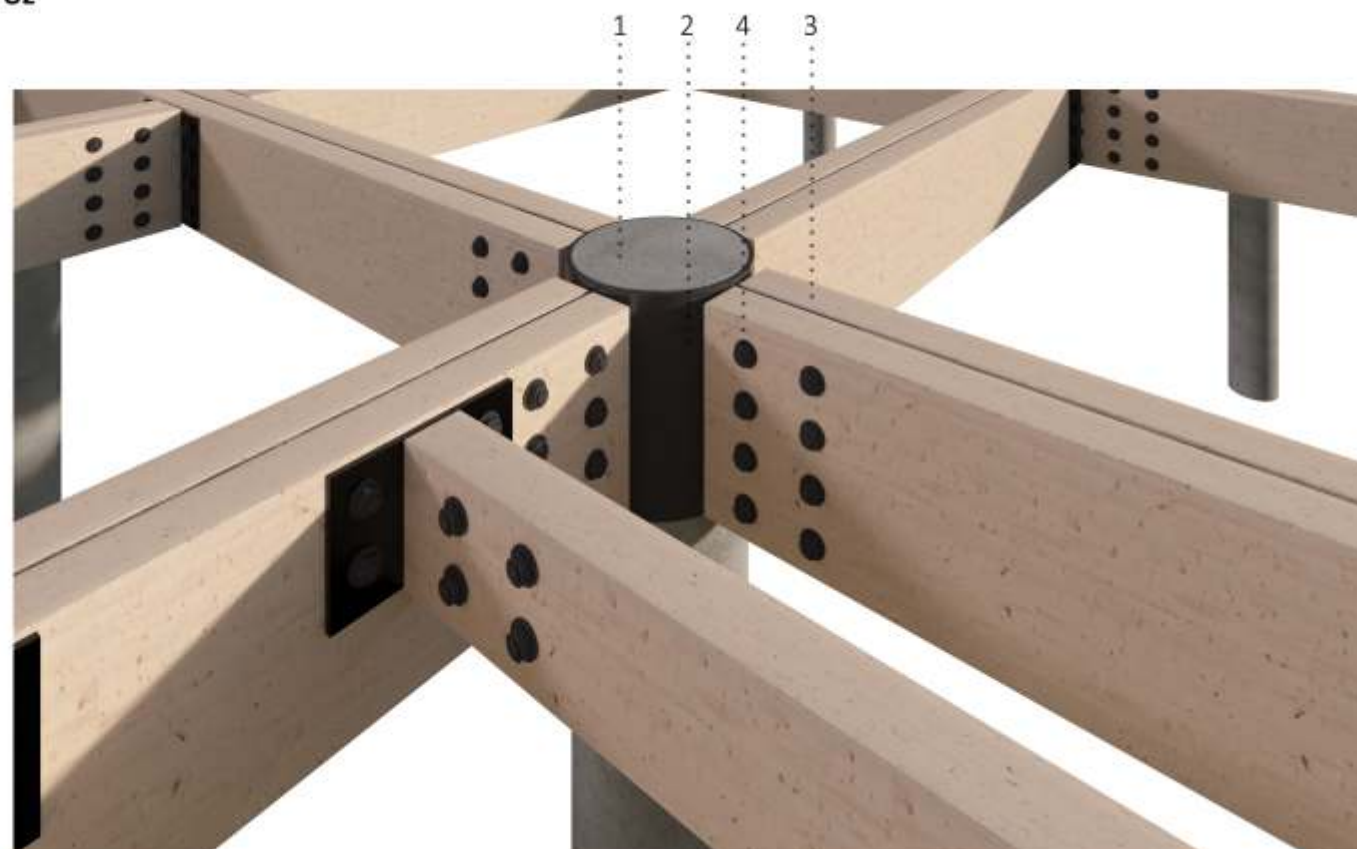
Υπόμνημα υλικών

- 1 δικτυωματικοί φορείς στέγης
- 2 αμείβοντες
- 3 σανίδωμα
- 4 στεγανωτική μεμβράνη
- 5 δοκίδες πατώματος
- 6 πετροβάμβακας
- 7 ανθυγρή ξυλόπλακα OSB
- 8 στεγανωτική μεμβράνη
- 9 επικάλυψη στέγης απο ρολό χαλκού

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΞΥΛΙΝΗΣ ΕΣΧΑΡΑΣ ΠΑΤΩΜΑΤΟΣ

Υπόμνημα υλικών

- 1 οπλισμένο σκυρόδεμα
- 2 μεταλλική βάση σύνδεσης ξύλινης εσχάρας
- 3 δοκοί απο επικολλητή ξυλεία
- 4 μπουλόνια M20

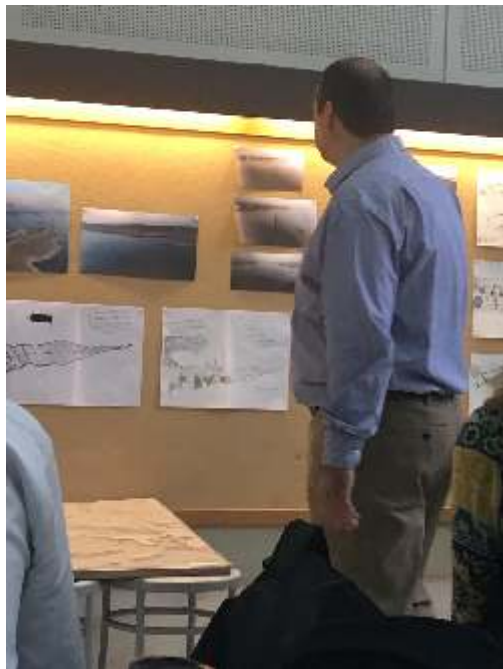
ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΥΛΙΚΩΝ ΞΥΛΙΝΗΣ ΣΤΕΓΗΣ

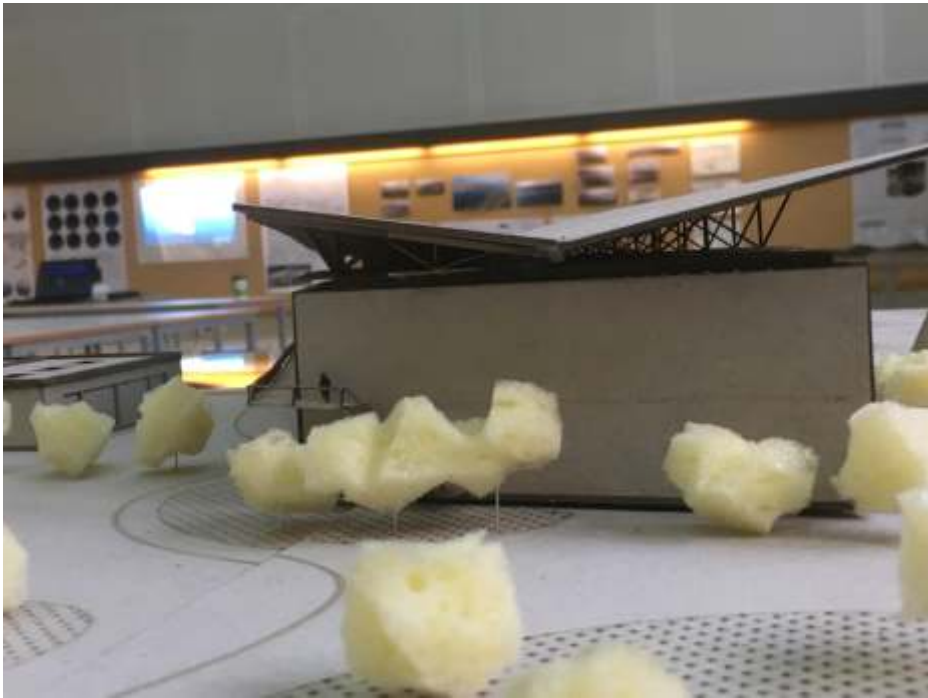
Υπόμνημα υλικών

- 1 δικτυωματικοί φορείς στέγης
- 2 αμείβοντες
- 3 σανίδωμα
- 4 στεγανωτική μεμβράνη
- 5 δοκίδες πατώματος
- 6 πετροβάμβακας
- 7 ανθυγρή ξυλόπλακα OSB
- 8 στεγανωτική μεμβράνη
- 9 επικάλυψη στέγης απο ρολό χαλκού

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

- Αρχαία Ελληνική Γραμματεία. ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΠΕΡΣΑΙ, Εκδόσεις ΚΑΚΤΟΣ (1991)
- Αρχαίοι Έλληνες συγγραφείς, 8ος π.Χ αιώνας -6ος μ.Χ. Τόμος Ι, Εκδόσεις ΜΠΟΥΖΑΣ (2003)
- Διόδωρος Σικελιώτης, Βιβλιοθήκης Ιστορικής Βίβλος. Εκδόσεις ΚΑΚΤΟΣ (1999)
- Ηροδότου, Ιστορία. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ (1987)
- Θουκιδίδη, Ιστορία. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΙΣ (2013)
- Παυσανίας, Ελλάδος περιήγησης. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ (1992)
- Παντελή Α. Θεοφανώ, ΣΑΛΑΜΙΝΑ πορεία στο χρόνο, Εκδόσεις ΙΩΛΚΟΣ (2003)
- Παπαρηγοπούλου Κ., Επίτομος Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ (1992)
- Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι, τόμος 2, Θεμιστοκλής-Κάμιλλος. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ (1996)
- Πλούταρχος, Περί της Ηροδότου Κακοηθείας. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ (1996)
- ΠΛΟΗΓΟΣ Β΄ ΤΟΜΟΣ Ναυτιλιακές οδηγίες των Ελληνικών θαλασσών, ΥΔΡΟΓΡΑΦΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ (2004)
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος Δ΄, Ι΄. ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ (1975)
- Ράδος. Ν. Κωνσταντίνος Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ, Η μάχη που έσωσε τον δυτικό πολιτισμό. Εκδόσεις ΕΝΑΛΛΙΟΣ (2004)
- Στράβων, Γεωγραφικά ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ (1994)
- Νεγρέτε Χαβιέρ ΣΑΛΑΜΙΝΑ, Ιστορικό Μυθιστόρημα, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ (2009)
- William, Smith (επιμ.), Λεξικόν των Ελληνικών και Ρωμαϊκών Αρχαιοτήτων, τομ. Α+Β Αθήνα (2000)
- Walker, Keith G., Archaic Eretria. A Political and Social History from the Earliest Times to 490 BC Λονδίνο και Νέα Υόρκη (2003)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑΣ

- <https://www.trip2athens.com>
- <https://averoph.wordpress.com>
- http://salamis-news.blogspot.com/2017/07/blog-post_23.html
- <https://www.facebook.com/greenpeace.gr/photos>
- <https://www.newsit.gr>
- <https://www.newsbeast.gr>
- <https://www.cyclades24.gr>
- <https://www.michanitoychronoy.gr>
- <https://wikimapia.org>
- <https://www.press.blogspot.gr>

